

ΠΑΡΟΜΕΝΟ
ΤΕΛΟΣ
Ταχ. Γραφείο
Κ.Ε.Μ.Π.Λ.Θ.
Αριθμός Άδειας
4036

ΕΛΤΑ
Hellenic Post

ΕΝΤΥΠΟ ΚΛΕΙΣΤΟ ΑΡ. ΑΔΕΙΑΣ 1856/2004 ΚΕΜΠΑ
ΚΩΔΙΚΟΣ ΕΛΤΑ 2355

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ (Ε.Μ.Υ.Ε.Ε.)
Ίω. Γενναδίου 14 115-21 Αθήναι
Τηλ. 210-72.72.253. Fax: 210-72.72.251
ISSN 1105-7203

Λόγος ν', ακούς
Λόγος ν', ακούς
Λόγος ν', ακούς
Ραδιόφωνο

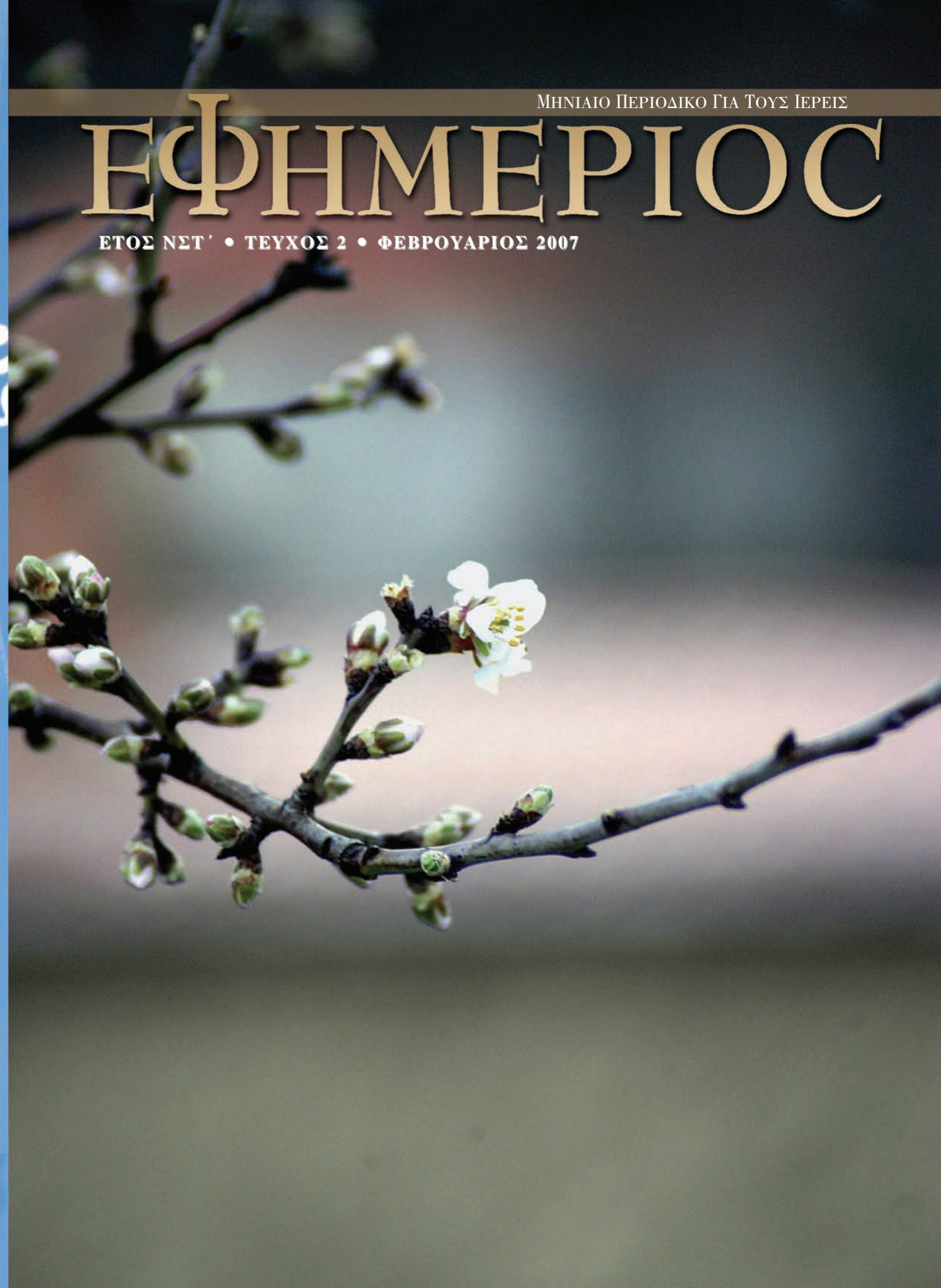
ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΙΕΡΕΙΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

ΕΤΟΣ ΝΕΤ' • ΤΕΥΧΟΣ 2 • ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2007

ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

Μηνιαίο περιοδικό για τους ιερείς

Ιωάννου Γενναδίου 14, 115 21 ΑΘΗΝΑ
Τηλ: 210 72.72.234, Fax: 210 72.72.247
e-mail «Εφημερίου»: lhatzifoti@hotmail.com

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑ
του Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης
Ἑλλάδος κ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

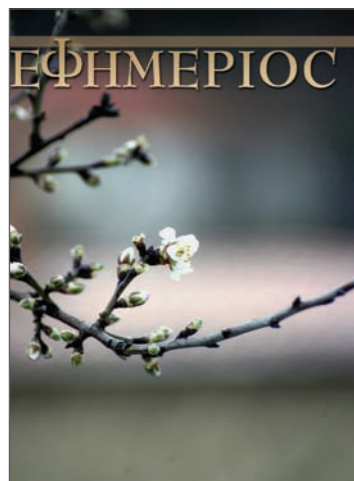
ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ:
Κλάδος Ἐκδόσεων
τῆς Μορφωτικῆς καὶ Ἐπικοινωνιακῆς
Υπηρεσίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

ΕΚΔΟΤΗΣ:
Ὁ Ἀρχιγραμματεὺν τῆς Ἱ. Συνόδου
Ἀρχιμ. Κύριλλος Μισακούλης
Ἰασιῶν 1, 11521 Ἀθήνα

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΚΔΟΣΕΩΣ:
Λίτσα Ἰ. Χατζηφώτη

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ:
Σωκράτης Μαυρογόνατος
Ἰασιῶν 1, 11521 Ἀθήνα

Στοιχειοθεσία - Ἐκτύπωση - Βιβλιοδεσία
ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗ ΔΙΑΚΟΝΙΑ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
Ἰασιῶν 1 - 115 21 Ἀθήνα
Τηλ.: 210-7272.356 - Fax 210-7272.380
http://www.apostoliki-diakonia.gr

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἐπισκοπικά Γράμματα Σεβ. Μητροπολίτου Ἀχελώου	σελ. 3
Λάθος τῶν πολιτικῶν νὰ ἀγνοήσουν τὴν Ἐκκλησία Συνέντευξη Κ. Χατζιδάκη (Εὐρωβουλευτῆ)	σελ. 4-5
Ἀέναες καινοτομίες Ἀρχιμ. Γρηγορίου Γ. Λίχα	σελ. 6
Συμβαίνουν - Συνέβησαν - Θὰ Συμβοῦν	σελ. 7-12
Ἡ λιτανεία τῶν ἱ. εἰκόνων κατὰ τὴν Κυριακὴ τῆς Ὁρθοδοξίας Δ. Ἀνατολικιώτη.....	σελ. 13-15
Περὶ τῆς ἐπισκέψεως τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Φιλίστωρ	σελ. 15
Διδάχος ἀγάπης καὶ σεβασμοῦ στὸ φυσικὸ περιβάλλον Ἰ Ψαριώτη.....	σελ. 16-17
Στά ἴχνη τῆς ἀγίας Φιλοθέης Δημήτρη Φερούση	σελ. 18-19
Ὁ Γέροντας Ἀμβρόσιος τῆς Μονῆς Δαδίου (1912-2006) Σεβ. Μητροπολίτου Φθιώτιδος Νικολάου	σελ. 20-21
Ἐκκλησία στὸ «ἔδω καὶ τώρα» Πρωτοπρ. Βασιλείου Θερμοῦ	σελ. 22-23
Ἡ ἑταιρεία «ΣΚΟΠΙΑ» αὐτοαποκαλυπτόμενη Πρωτοπρ. Β. Α. Γεωργοπούλου	σελ. 24
Τὸ βῆμα τῶν ἀναγνωστῶν	σελ. 25-26
Εἰδήσεις καὶ Σχόλια Κωνσταντίνου Χολέβα.....	σελ. 27-28
Βιβλιο-Δισκο-παρουσιάσεις	σελ. 29
Ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ: Ἀρχιμ. Καλλινίκου Γεωργάτου.....	σελ. 30
Φωτογραφικὰ Στιγμιότυπα	σελ. 31

ΕΞΟΦΥΛΛΟ:

Οἱ ἀμυγδαλιές ἀνθισαν καὶ τοῦτον τὸν «χειμῶνα» ὄχι μέσα σὲ χιόνια καὶ παγωνιά ἀλλὰ κάτω ἀπὸ ἓνα ὑπέροχο καταγάλανο οὐρανό. Θὰ ἦταν εὐλογία Θεοῦ σὲ κάθε ἄλλη περίπτωση, ἀλλὰ ἡ ἐφετεινὴ καλοκαιρία εἶναι προάγγελος κακῶν, καθὼς πρόκειται γιὰ ἀποτέλεσμα τῆς ἀντίδρασης τῆς φύσης στὴ μόλυνση τοῦ περιβάλλοντος. Λένε πὼς πρὶν ἀπὸ τὴ θύελλα ἐπικρατεῖ ἡ γαλήνη. Ἄς ἐλπίσουμε πὼς ἡ ἀνθρωπότητα θὰ συνετισθεῖ, θὰ σεβαστεῖ τὴ Δημιουργία καὶ οἱ ἀμυγδαλιές θὰ συνεχίσουν νὰ ἀνθίζουν τὸ καταχείμωνο...

Ἐπισκοπικά Γράμματα

Ἀγαπητὲ Συμπρεσβύτερε,

Ὡς Ὁρθόδοξος ἔγγαμος Ἱερεὺς δὲν εἶσαι ἄσχετος πρὸς τὸ ποιμνίό σου, ἀλλ' ἀποτελεῖς «μέλος ἐκ μέρους» (Α' Κορ. ιβ' 27). Καὶ τοῦτο, διότι συνδέσαι μὲ τὸ ποιμνίό σου ὄχι θεωρητικά, ἀλλὰ οὐσιαστικά. Ὡς Ὁρθόδοξος ἔγγαμος Ἱερεὺς δὲν εἶσαι μόνο πνευματικὸς προϊστάμενος τῆς Ἑνορίας του, ἀλλὰ καὶ «σὰρξ ἐκ τῆς σαρκός» τῆς (Γεν. β' 23). Οὐσιαστικὸς σύνδεσμος πὺ σὲ συνδέει μὲ τὸ σῶμα τοῦ ποιμνίου σου εἶναι ἡ σύζυγός σου. Ἡ Πρεσβυτέρα!

Ὁ ρόλος, ἐπομένως, τῆς Πρεσβυτέρας εἶναι διπλός: ὡς σύζυγος καὶ μητέρα εἶναι προϊσταμένη τῆς «κατ' οἶκον» Ἐκκλησίας, τῆς ἱερατικῆς οἰκογένειας καὶ ὡς Πρεσβυτέρα λειτουργεῖ ὡς σύνδεσμος πὺ συνδέει τὸν ἱερέα σύζυγό της μὲ τὸ ποιμνιο καὶ τὸ ἀντίστροφο. Αὐτὸ σημαίνει, ὅτι ἡ Πρεσβυτέρα, ἀπὸ τὸ ἓνα μέρος, καλεῖται, νὰ ἐργάζεται γιὰ τὴν καλὴ λειτουργία τῆς οἰκογενείας της, γιὰ τὴ συνοχή, τὴν ἐνότητα καὶ τὴν προκοπή της καί, ἀπὸ τὸ ἄλλο, γιὰ τὴ διασύνδεση τοῦ Ἱερέα-συζύγου της, μὲ τοὺς ἐπὶ μέρους πιστοὺς τῆς Ἑνορίας.

Ἡ Πρεσβυτέρα, καλεῖται, κατ' ἀρχάς, νὰ λειτουργεῖ ὡς στήριγμα τοῦ Ἱερέα συζύγου της. Ὁ Ἱερεὺς εἶναι, βέβαια, λαμπάδα πὺ φωτίζει. Δὲν πρέπει, ὅμως, νὰ παραθεωρεῖται τὸ γεγονός, ὅτι ὁ Ἱερεὺς ταυτόχρονα λιώνει. Γι' αὐτὸ ὁ Ἱερεὺς ἔχει ἀνάγκη στηρίγματος. Ἡ ἀναμμένη λαμπάδα στηρίζεται ἀπαραίτητα εἴτε ἀπὸ τὸ Μα-

νοῦαλι εἴτε ἀπὸ τὸ Κηροπήγιο. Τὴν ἴδια λειτουργία καλεῖται νὰ ἐκπληρώνει καὶ ἡ Πρεσβυτέρα πρὸς τὸν Ἱερέα σύζυγό της, ὁ ὁποῖος «ὡς κηρὸς τίκεται ἀπὸ προσώπου τοῦ πυρός» τῆς ἱερατικῆς φλόγας. Νὰ λειτουργεῖ ὡς Κηροπήγιο τῆς ἱερατικῆς λαμπάδας τοῦ συζύγου της.

Ἡ Πρεσβυτέρα, ἐπίσης, καλεῖται νὰ φροντίζει γιὰ τὴν σωστὴ ἀγωγή καὶ πνευματικὴ καλλιέργεια τῶν παιδιῶν της. Ἐνας βασικὸς στόχος τῆς πνευματικῆς καλλιέργειας τῶν παιδιῶν τῆς ἱερατικῆς οἰκογένειας εἶναι ἡ σταδιακὴ προσέγγιση καὶ κατανόηση τοῦ ἱερατικοῦ λειτουργήματος τοῦ Ἱερέα Πατέρα τους. Ἡ Πρεσβυτέρα καλεῖται νὰ συμβάλλει, ὥστε τὸ πρόσωπο καὶ ἡ ἀποστολὴ τοῦ Ἱερέα Πατέρα νὰ ἐκτιμῶνται καὶ νὰ γίνονται σεβαστά, τόσο ἀπὸ τὰ παιδιά, ὅσο καὶ ἀπὸ τὸν ἄμεσο περίγυρο τῆς ἱερατικῆς οἰκογένειας.

Ἐξ ἄλλου, ἡ Πρεσβυτέρα καλεῖται νὰ βοηθεῖ καὶ συντρέχει τὸν Ἱερέα σύζυγό της στὸ ποιμαντικὸ ἔργο του. Ἀπὸ τὴν ἀποψη αὐτῆ, ἡ Πρεσβυτέρα καλεῖται πρῶτη αὐτῆ νὰ συμμετέχει καὶ νὰ συμβάλλει στὸ ποιμαντικὸ ἔργο τοῦ Ἐφημερίου συζύγου της. Ἐάν, ὅπως λέγεται, πίσω ἀπὸ ἓνα μεγάλο ἄνδρα ὑπάρχει μιὰ γυναίκα, μητέρα ἢ σύζυγος, μποροῦμε νὰ ποῦμε ὅτι δίπλα ἀπὸ ἓνα ἐπιτυχημένο ὀρθόδοξο Ἱερέα ὑπάρχει μιὰ καλὴ σύζυγος καὶ Πρεσβυτέρα.

Μὲ πολλὲς εὐχὲς
† Ὁ Α.Ε.

Με την ευκαιρία της Ημερίδας που διοργανώσε η Ίερά Σύνοδος της Εκκλησίας της Ελλάδος για τη συμπλήρωση είκοσιπέντε χρόνων από την ένταξη της Ελλάδος στην Ε.Ε. ζητήσαμε από ευρωβουλευτές που συμμετείχαν στην Ημερίδα αυτή να μας πουν τις απόψεις τους για την εκδήλωση και άλλα συναφή θέματα. Στο τεύχος αυτό δημοσιεύουμε τις απαντήσεις που μας έστειλε πρώτος ο κ. Κ. Χατζηδάκης, τον οποίο ευχαριστούμε για την προθυμία.

Πώς θα σχολιάζατε τον από πλευράς της Εκκλησίας της Ελλάδος έορτασμό για τη συμπλήρωση 25 ετών από την ένταξη της Ελλάδος στην Ε.Ε.;

Η Εκκλησία της Ελλάδος, κ. Χατζηφώτη, έκ

Λάθος τῶν πολιτικῶν νά ἀγνοήσουν τὴν Ἐκκλησία

Συνέντευξη τοῦ Ἐυρωβουλευτῆ
κ. Κ. Χατζηδάκη
στὴν Λίτσα Ἰ. Χατζηφώτη

τῶν πραγμάτων είναι ένας δρῶν ὀργανισμὸς με εὐρύτερη κοινωνική δραστηριότητα. Θὰ ἦταν, λοιπόν, παράλογο νὰ ἀδιαφορεῖ για τὴν Ἐυρωπαϊκὴ Ἔνωση, καθὼς ἐπηρεάζεται ἀπὸ τις πολιτικές της. Με αὐτὸ δὲν ἀναφέρομαι μόνο στὴ γενικὴ πολιτικὴ κατεύθυνση καὶ τὸ ἠθικὸ περιεχόμενο τῶν πολιτικῶν. Ὑπάρχουν συγκεκριμένοι τομείς ὅπου ὑπάρχει ἀμοιβαῖο ἐνδιαφέρον καὶ κοινὸς τόπος. Εἶναι οἱ πολιτικές πού ἔχουν σχέση με τὸ Περιβάλλον, καθὼς ἀφοροῦν στὶς ἐπόμενες γενιές, ἀλλὰ καὶ τὴν ἴδια τὴ Δημιουργία. Εἶναι οἱ πολιτικές πού ἀφοροῦν στὴ Βιοηθικὴ καὶ σὲ ὅλα τὰ συναφῆ ἠθικὰ καὶ πολιτικὰ ζητήματα πού ἐγείρονται. Εἶναι ἡ πολιτικὴ τῆς Μετανάστευσης, δεδομένης τῆς κοινωνικῆς δραστηριότητος τῆς Ἐκκλησίας στὸ συγκεκριμένο τομέα. Ἄλλὰ εἶναι καὶ ἡ εὐρύτερη Ἀνθρωπιστικὴ πολιτικὴ τῆς Ἐυρωπαϊκῆς Ἔνωσης, καθὼς ἡ Ἐκκλησία, μέσω τῆς Ἀλληλεγγύης καὶ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας, ἔχει ἀναπτύξει δραστηριότητα

ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῆς Ἐνωσης. Μέσω τοῦ Γραφείου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ελλάδος στὶς Βρυξέλλες, ἀλλὰ καὶ τῶν ἐπαφῶν με τὴ Ρωμαιοκαθολικὴ καὶ τὴν Προτεσταντικὴ Ἐκκλησία, ἡ δράση τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ελλάδος σὲ εὐρωπαϊκὸ ἐπίπεδο μπορεῖ νὰ ἀποβεῖ ἐπιωφελής, ὄχι μόνο για τὴν ἴδια, ἀλλὰ καὶ για τοὺς εὐρωβουλευτὲς τῶν ὁποίων τὸ ἔργο καὶ ὑποβοηθᾷ.

Ποιὰ εἶναι ἡ ἀποψή σας ἀναφορικὰ με τὴ σχέση μεταξύ τῆς Οἰκονομίας καὶ τῆς Κοινωνικῆς Ἠθικῆς;

Ὅπως ἀναφέρουν οἱ γραφές, ὁ ἄνθρωπος ἔχει πλαστεῖ “ἐπ’ ἐλευθερία”. Ὡς ἐκ τούτου, δὲν ἔχουν νόημα για τὴν ἀνθρώπινη προσωπικότητα οἱ τεχνητοὶ περιορισμοὶ τῆς δραστηριότητος τοῦ καθενός. Ὁ καθένας ἀπὸ μας εἶναι ἐλεύθερος νὰ ὀραματίζεται, νὰ δημιουργεῖ καὶ νὰ οἰκοδομεῖ ἐπ’ ὄφελος δική του καὶ τοῦ κοινωνικοῦ συνόλου. Ἀπὸ κει καὶ μετὰ ξεκινᾷ ἡ κοινωνικὴ εὐθύνη τοῦ κάθε πολίτη. Ἄν δὲ θέλουμε νὰ παραμείνουμε ἄτομα ξεκομμένα ἀπὸ τὸ σύνολο, ἔχουμε τὴν ὑποχρέωση νὰ μὴν ἀδιαφοροῦμε για τοὺς συναθρώπους μας καὶ νὰ μὴ λησμονοῦμε τὴν κοινωνικὴ εὐθύνη πρὸς αὐτοὺς.

Ἀντίστοιχη ὑποχρέωση εὐαισθησίας ἔχει καὶ τὸ Κράτος. Ἡ οὐσιαστικὴ κοινωνικὴ πολιτικὴ, πού εἶναι ὑποχρέωση τῆς κάθε σύγχρονης πολιτείας, ἔχει ὡς προϋπόθεση τὴν παραγωγή πλούτου. Ὅπως ἔχει λεχθεῖ, κανεὶς δὲν θὰ θυμόταν τὸν Καλὸ Σαμαρείτη ἂν δὲν εἶχε χρήματα νὰ μοιράσει. Προσωπικά, θεωρῶ ὅτι ὅλα τὰ κόμματα εἶναι ἐξίσου εὐαίσθητα κοινωνικά. Αὐτὸ πού ἔχει σημασία, ὅμως, πάνω ἀπὸ ὅλα, εἶναι ἡ κοινωνικὴ ἀποτελεσματικότητα τοῦ κάθε πολιτικοῦ φορέα.

Θὰ θέλατε νὰ συνοψίσετε με λίγα λόγια τὸ μήνυμα πού προήλθε ἀπὸ τὴν Ἡμερίδα κατὰ τὴ δική σας ἀποψη;

Θέλω νὰ σταθῶ στὰ θέματα τῆς ἐθνικῆς μας ταυτότητας. Ἄν θέλουμε νὰ μὴν ἐπηρεαστεῖ ἀρνητικά, δὲν πρόκειται νὰ τὸ πετύχουμε με μεγάλα λόγια καὶ δημαγωγικὲς προσεγγίσεις. Οὔτε μπορεῖ κανεὶς βιαίως νὰ μᾶς ἐπιβάλλει τὰ δικά του πρότυπα, πολὺ δὲ περισσότερο ἡ Ἐυρωπαϊκὴ Ἔνωση, πού στηρίζεται στὴν πο-

λυμορφικότητα. Ἡ προστασία τῆς ἐθνικῆς μας ταυτότητας προϋποθέτει δυὸ πράγματα: ἐθνικὴ αὐτοπεποίθηση καὶ παραγωγή πολιτισμοῦ. Ἐθνικὴ αὐτοπεποίθηση σημαίνει ὅτι δὲν θὰ ἐπικεντρωνόμαστε μόνο στὴν καταδίκη ὁποιοῦ ἔκανε τυχόν ἀρνητικὰ σχόλια για τὴν Ἑλλάδα, ἀλλὰ ὅτι θὰ ἐγκαταλείψουμε τὴν ἴδια στιγμή τὴν ξενομανία καὶ τὸ μιμητισμὸ, πού ἐκδηλώνεται ἀπὸ τὸ τρόπο πού ντυνόμαστε μέχρι τὰ ὀνόματα τῶν διαφόρων καταστημάτων. Πολλὲς φορές οἱ ἴδιοι πού καταγγέλλουν εἶναι αὐτοὶ πού συμπεριφέρονται με αὐτὸ τὸν τρόπο. Παραγωγή πολιτισμοῦ σημαίνει πὼς χρειαζόμαστε καινούριους Σεφέρηδες καὶ Ἐλύτηδες. Ἡ πνευματικὴ καὶ πολιτικὴ ἡγεσία τοῦ τόπου ἔχουν εὐθύνες πού πρέπει νὰ ἀναλάβουν. Νὰ καταλάβουμε, δηλαδή, πὼς δὲν θὰ προχωρήσει μπροστὰ ἡ Ἑλλάδα ἂν δὲν προχωρήσουμε πρώτα ἐμεῖς οἱ ἴδιοι.

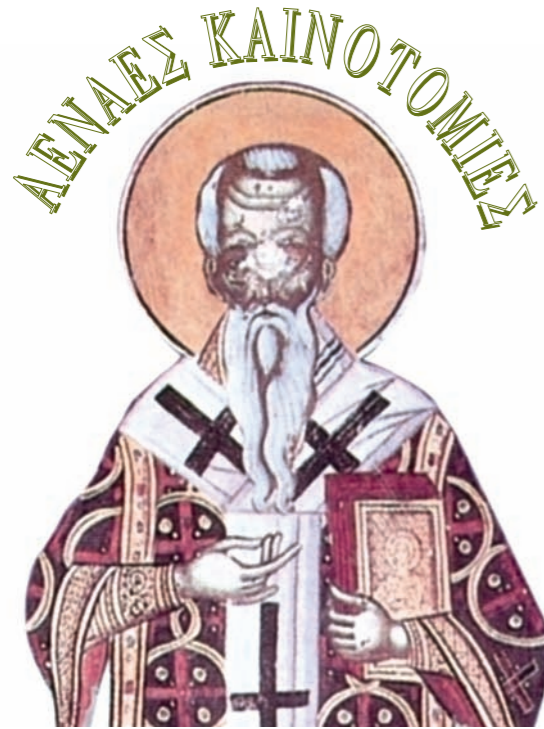
Τί θὰ θέλατε νὰ κάνει ἢ νὰ μὴν κάνει ἡ Ἐκκλησία σὲ ἀναφορὰ με τὰ δρώμενα στὴν Ε.Ε. πού ἔχουν σχέση με τὰ θέματα Ἐθνοσκέιας;

Εἶναι θετικὴ παρουσία τοῦ γραφείου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ελλάδος στὶς Βρυξέλλες. Θετικὲς εἶναι ἐπίσης οἱ ἐνημερωτικὲς ἐπισκέψεις καὶ ἐπαφές ἱερωμένων στὶς Βρυξέλλες, μετὰ ἀπὸ πρόσκληση εὐρωβουλευτῶν. Ἀκόμα πὺ θετικὲς καὶ σημαντικὲς εἶναι, βέβαια, οἱ πρόσφατες ἐπαφές τοῦ Ἀρχιεπισκοποῦ με τὸν Πάπα. Προφανῶς, εἶναι ρόλος τῶν ἰδίων τῶν πολιτικῶν νὰ κάνουν πολιτικὴ. Ἄλλὰ θὰ ἦταν παράλειψη τῆς Ἐκκλησίας ἂν δὲν παρενέβαινε σὲ ζητήματα με ἠθικὴ διάσταση καὶ κοινωνικὸ χαρακτήρα σὲ εὐρωπαϊκὸ ἐπίπεδο.

Παράλληλα, θὰ ἦταν λάθος τῶν πολιτικῶν, κ. Χατζηφώτη, νὰ ἀγνοήσουν τὴν Ἐκκλησία καὶ νὰ μὴ διαλέγονται μαζί της. Δὲν μπορεῖ στὴν Ἐυρώπη νὰ ἀγνοοῦμε τὴν Ἐκκλησία. Πολὺ περισσότερο ἐφόσον, ὅπως εἶπε ὁ Κωνσταντῖνος Τσάτσος, τὸ εὐρωπαϊκὸ οἰκοδόμημα στηρίζεται σὲ τρεῖς λόφους: στὴν Ἀκρόπολη (ἀρχαία ἐλληνικὴ φιλοσοφία καὶ γραμματεία), στὸ Καπιτώλιο (ρωμαϊκὸ δίκαιο) καὶ στὸ Γολγοθᾶ (Χριστιανισμὸς). Εἶναι κρίμα πού στὸ προοίμιο τοῦ σχεδίου τῆς Συνταγματικῆς Συνθήκης δὲ συμπεριελήφθη αὐτὴ ἡ ἀναφορὰ.

Πὼς κρίνετε τὴν ἀνθρωπιστικὴ βοήθεια πού προσφέρει ἡ Ἐκκλησία διεθνῶς;

Δὲ θὰ ἔλεγα ὅτι ἡ Ἐκκλησία εἶναι ἀξέπαινη για αὐτὴ τῆς τῆ δράση, διότι ἀπλὰ θεωρῶ πὼς εἶναι ὑποχρέωσή της, ὅπως καὶ καθενὸς ἀπὸ μας, νὰ μὴν ξεχνᾷμε τοὺς φτωχοὺς καὶ τοὺς ἀνήμπορους. Ἐπομένως, θεωρῶ ὅτι ἡ Ἐκκλησία ὀλοένα καὶ περισσότερο τὰ τελευταῖα χρόνια ἐκπληρώνει τὸ καθῆκον της. Βέβαια, πρέπει νὰ ξέρετε, πὼς ἕνα κρίσιμο ζήτημα τόσο για τὴν ἀνθρωπιστικὴ βοήθεια τῆς Ἐκκλησίας ὅσο καὶ τῆς Ἐυρωπαϊκῆς Ἔνωσης, εἶναι αὐτὴ νὰ φτάνει στὰ χέρια αὐτῶν πού πράγματι τὴν ἔχουν ἀνάγκη. Δυστυχῶς, οἱ χώρες τοῦ Τρίτου Κόσμου ταλαιπωροῦνται διπλά. Ἀφενὸς ἀπὸ τὴν φτώχεια, ἀφετέρου ἀπὸ τὰ πολιτικὰ τους συστήματα. Δὲν πρέπει μόνο νὰ δώσεις βοήθεια, πρέπει νὰ ξεπεράσεις τὰ ἐμπόδια τῶν διαφόρων ἐπιτηδείων στὰ κράτη αὐτὰ καὶ νὰ μολιάσεις τοὺς ἀνθρώπους ἐκεῖ με μιὰ πὺ προοδευτικὴ καὶ δημιουργικὴ νοοτροπία.

Μια πολύ πρόσφατη έκθεση στο Παλαιό Αρσάκειο των Πατρών είχε τον αποφθεγματικό τίτλο: «Ό,τι απομένει, είναι μέλλον»!

-Αλήθεια, τί απομένει σέ μās και στο μέλλον από τή χρονιά που αποχαιρέτισαμε;

Κάποιοι απάντησαν: τό "You Tube". Τό νεογέννητο έργαλειό στο Ίντερνετ, όπου μπορεί ό καθένας νά άνεβάσει όποιο φιλμάκι θέλει και νά αυτοθαυμαστεί (έρασιτεχνικά μουσικά βίντεο, προσωπικές ιστορίες, τραγούδια, κ.ο.κ.). Και αυτό βραβεύτηκε ως «καινοτομία - έφεύρεση τής χρονιάς» από τό Time. Η δέ Γαλλική Le Monde έκανε λόγο για «Μάη του '68 στις ψηφιακές εικόνες», δηλαδή, για μορφή επανάστασης! Και είναι ό ταχύτερα άναπτυσσόμενος διαδικτυακός τόπος! Δέχεται τό "You Tube" πάνω από 20 έκατομμύρια έπισκέψεις κάθε μήνα· τό κοινό του βλέπει 100 έκατομμύρια κλίπς ήμερησίως· τά νέα βίντεο άνέρχονται καθημερινά σέ 65.000!

Δέν θά μās άπασχολήσει τόσο ή "You Tube"-μανία και οι Tube-ιστές, αλλά «μās ένοχλεί» λίγο τό μότο του, τό σλόγκαν του: «Πρόβαλε τόν έαντό σου!». Και νά διατυπώσουμε μια άπορία μας: Συγχωρήστε μας, κύριοι, όμως πουθενά δέν βλέπουμε τή (βραβευμένη) καινοτομία. Ποϋ ύπάρχει;

• Μήπως ύπάρχει στη γενικότερη άντίληψη των πολλών: «Αρχίζεις νά ύπάρχεις, όταν πουλάει τό έργο σου»; Μά είναι αυτό καινοτομία; Η θέση αυτή όχι μόνο είναι πολύ παλιά αλλά μυρίζει έντονα μούχλα και πτωμαϊνή από τά συσσωρευμένα «εϋκόλα» πλούτη ανά τούς αιώνες!

• Μήπως τό «πρόβαλε τόν έαντό σου» είναι ή καινοτομία; Έδω σίγουρα δέν «κάθεται» ό χαρακτηρισμός αυτός, άφού είναι σταθερό πάθος όλων των ρηχών προσώπων, ή άμετρη ώραιοπάθειά τους και ή έπιδεικτικομανία τους.

• Μήπως θεωρείται καινοτομία ή κυνική δήλωση του ίδρυτή του "You Tube" Τσάντ Χάρλεϊ: «Όλοι στο πίσω μέρος του μυαλού τους θέλουν νά γίνουν στάρ κι έμεις τούς προσφέρουμε τό κοινό για νά μπορέσουν νά τό πετύχουν». Αυτό παραπέμπει εύθέως στις Παραδείσιες προπρωτικές στιγμές, που προσπαθεί ό Έωσφόρος νά πείσει τήν Εϋά νά γίνει «στάρ πρώτου μεγέθους», με τά γνωστά συνακόλουθα.

Ποϋ, λοιπόν; Ύπάρχει κάποια καινοτομία, κάποια «καινούργια τομή» στα δεδομένα του κόσμου;

Για νά δοϋμε κάποιες άληθινές καινοτομίες, θά ριξουμε μια ματιά σέ μια «άσημαντότητα» τής

Άρχιμ. Γρηγορίου Γ. Λίχα

έορτολογικής έπικαιρότητας, που «γράφει» έκκωφαντικά και άμεσα (γιατί είναι άυθεντική).

Στις 16 Φεβρουαρίου γιορτάζει ή Έκκλησία μας τόν όσιο Φλαβιανό. Είχε τό έξής χαρακτηριστικό του μότο-τρόπο ζωής ό άγιός μας: Δέν πρόβαλλε καθόλου τόν έαντό του! Άφού έζησε για 60 χρόνια μέσα σ' ένα κελλί, «μόνος μόνω τῷ Θεῷ», «χωρίς νά συνδιαλέγεται μετά τινος και χωρίς νά είναι όρατός εἰς οὐδένα· αλλά νέων τόν νοῦν του εἰς τήν καρδίαν του, προσωμίλει άνέναν τῷ Κυρίῳ και έκείθεν έλάμβανε πᾶσαν παρηγορίαν, ζῶν βίον άληθῶς ισάγγελον».

Ποιά είναι τά αποτελέσματα τής πολύχρονης «έμμονής» σέ άφάνεια και ταπείνωση του όσιου Φλαβιανού;

-Πλήθος θαυματουργιῶν (μέχρι και άναστάσεις νεκρῶν!) με τήν προσευχή του!

Και τό μήνυμά του;

-Άπλό-άπλούστατο: «Ό Θεός είναι Έκεἶνος που προβάλλει τούς «ήρώες Του», τούς φιλότιμους και άφανείς Του δούλους. Και ξέρει πολύ καλύτερες μεθόδους από τό κάθε "You Tube"· που άξίζουν όντως· και διαρκούν»!

Ναι! Η πνευματική ζωή άνατρέπει τά πάντα, με τρόπο πάντα γοητευτικό! Πόσο γοητευτικά δέν έφερε τά Πάνω κάτω και τά κάτω Άνω ό άγιος Φλαβιανός! Νά πρεσβεϋει, λοιπόν, για όλους μας, που τά έχουμε τόσο άνάκατα στη ζωή μας. Όστε «πᾶσαν τήν ζωήν ήμῶν Χριστῷ τῷ Θεῷ παραθεῖναι».

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

Στους «Δικαίους των Έθνῶν» ό Άρχιεπίσκοπος Δαμασκηνός

Η έφετινή επέτειος του Έβραϊκού Όλοκαυτώματος ήταν άφιερωμένη στον μακαριστό Άρχιεπίσκοπο Δαμασκηνό Παπανδρέου, ό όποιος, κατά τήν περίοδο τής Γερμανικής κατοχής κατόρθωσε νά σώσει έκατοντάδες Έβραίων των Άθηνῶν. Τό Κεντρικό Ίσραηλιτικό Συμβούλιο τής Έλλάδος άποφάσισε νά τόν τιμήσει σέ ειδική τελετή που πραγματοποιήθηκε πρό του άδριάντος του στο προαύλιο του Καθηδρικού Ναού Άθηνῶν στις 28.1.07. Παρέστησαν ό Υφ. Έξωτερικών κ. Θ. Κασίμης, εκπρόσωποι των

άρχων και πλήθους κόσμου. Βασικός όμιλητής ήταν ό Άρχιεπίσκοπος κ. Χριστόδουλος, ό όποιος αναφέρθηκε στην τολμηρή, ύπέρ τής σωτηρίας του έβραϊκού πληθυσμού, δράση του Άρχιεπισκόπου Δαμασκηνού. «Για έμās προϋποθέσεις μιας ειρηνικής και εϋημεροϋσας κοινωνίας είναι ή αγάπη προς τόν Θεό και προς τόν κάθε συνάνθρωπο, άνεξάρτητα από φυλή και θρησκεία, όπως, επίσης και ή δικαιοσύνη. Είναι ή αγάπη προς τήν πατρίδα, ή τιμή προς τούς ήρωες, ή ζωντανή ιστορική μνήμη. Λαοί που δέ θέλουν νά θυμούνται τό παρελθόν δέν δικαιούνται νά έχουν μέλλον», ύπογράμμισε ό Μακαριώτατος. «Ό Άρχιεπίσκοπος Δαμασκη-

νός», εἶπε σέ άλλο σημείο του λόγου του, «άνεγράφη στη Χρυσή Βίβλο του Ίσραήλ ως ένας των Δικαίων των Έθνῶν, μαζί με άλλους ήρωικούς Έλληνες Ίεράρχες και κληρικούς και λαϊκούς, Όρθόδοξους Χριστιανούς στο θρήσκευμα, που με τις έέργειές τους έσωσαν από τόν βέβαιο θάνατο Έβραίου στο θρήσκευμα Έλληνες πολίτες». «Η κοινή», κατέληξε, «ειρηνική και, με άγαστή συνεργασία, ζωή Έβραίων, Χριστιανῶν και Μουσουλμάνων στη χώρα μας άποτελεί άπτό παράδειγμα και πρότυπο όμαλης συμβίωσης ανθρώπων που ακολουθούν διαφορετικά θρησκευματα για τούς λαούς τής Γῆς».

Η Μ. Κ. Ο. «Άλληλεγγύη» τής Έκκλησίας μας στον Λίβανο

Άνθρωπιστική βοήθεια, τήν τέταρτη μέσα στους τελευταίους μήνες, από 156 τόνους με φάρμακα, τρόφιμα και άλλα είδη πρώτης ανάγκης, παρέδωσε ή Μ.Κ.Ο. τής Έκκλησίας τής Έλλάδος «Άλληλεγγύη» στο λαό του Λιβάνου από κλιμάκιο τής «Άλληλεγγύης», με έπι κεφαλής τόν Γενικό Διευθυντή της, κ. Δ. Φουρλεμάδη που είχε σειρά έπαφών με εκπροσώπους τής λιβανικής κυβέρνησης, προκειμένου νά

συζητηθούν οι προοπτικές περαιτέρω συνεργασίας για τήν άνοικοδόμηση τής χώρας. Τήν εϋγνωμοσύνη τής λιβανικής κυβέρνησης για τήν έλληνική συμπαραστάση εξέφρασε στον κ. Φουρλεμάδη ό Γ.Γ. τής κυβέρνησης και έπι κεφαλής τής Έπιτροπής Διαχείρισης τής Άνθρωπιστικής Βοήθειας, Στρατηγός Γιαχία Ραάντ, με τόν όποιο συζητήθηκαν και οι προοπτικές συμμετοχής τής «Άλληλεγγύης» σέ

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

προγράμματα αναπτυξιακής βοήθειας. Οι ανάγκες τώρα του Λιβάνου εστιάζονται κυρίως, στην κάλυψη 500 προκάτ κατοικιών των 100 τ.μ. και 170 φυλακίων για τον στρατό των συνόρων καθώς και στην κάλυψη των αποζημιώ-

σεων των οικογενειών των 1.300 θυμάτων του πολέμου. Από την πλευρά του ο κ. Φουρλεμάδης επισήμανε ότι η Μ.Κ.Ο. «Άλληλεγγύη» βρίσκεται και θα εξακολουθήσει να βρίσκεται στο πλευρό του λιβανικού λαού.

Μνήμη Όσιομάρτυρος Παύλου του Πατρέως

Με λαμπρότητα εορτάστηκε στην Πάτρα η μνήμη του αγίου όσιομάρτυρος Παύλου του Πατρέως, ήγουμένου των εν Ραϊθῶ ἀναιρεθέντων ὑπὸ τῶν βαρβάρων Βλεμύων οσίων ἀββάδων. Στὸν Ἱερὸ Μητροπολιτικὸ Ναὸ τῆς Εὐαγγελιστρίας εὐρίσκεται ἡ ἱερὰ εἰκόνα τοῦ οσίου Παύλου, ἡ ὁποία ἱστορήθηκε με πρωτοβουλία τοῦ ἀειμνήστου Μητροπολίτου Γόρτυνος καὶ Μεγαλοπόλεως κυροῦ Εὐσταθίου Εὐσταθοπούλου τοῦ Πατρέως, ὁ ὁποῖος ὑπηρέτησε ὡς Προϊστάμενος καὶ ἱεροκλήρυξ τοῦ Μητροπολιτικοῦ Ναοῦ τῶν Πατρῶν, ὅρισε τὴν εορτὴ τοῦ αγίου καὶ φρόντισε, ὥστε νὰ ἐκδοθεῖ καὶ συμπληρωθεῖ ἡ ἀσματικὴ ἀκολουθία τοῦ ὀσιομάρτυρος Παύλου καὶ τῶν σὺν αὐτῷ ἀναιρεθέντων Πατέρων καὶ νὰ ἱστορηθεῖ ἡ εἰκόνα του. Ὁ Εὐστάθιος ἐξεδήμησε τὸ 1969 καὶ τάφηκε στὸν Ἱ. Ν. Παναγίας Ἀλεξιώτισσης τῶν Πατρῶν. Μετὰ τὸ τέλος τῆς Θ. Λειτουργίας ἐψάλη Μνημόσυνο ὑπὲρ μακαρίας μνήμης καὶ αἰωνίου ἀναπαύσεως τοῦ μακαριστοῦ ἱεράρχου, ὁ ὁποῖος κατέλιπε φήμη ἀγαθοῦ καὶ ἐναρέτου ἀνδρὸς τόσο στὴν Πάτρα ὅσο καὶ στὴν Ἱ. Μ. Γόρτυνος καὶ Μεγαλοπόλεως.

Ὁ Ἱ. Ν. τοῦ Ἀγίου Ἰωακείμ στὴν Πάτρα

Ἱεραρχοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ. Ὁ Ἅγιος Ἰωακείμ εἶναι τοπικὸς Ἅγιος, γεννήθηκε στὸ χωριὸ Σκιαδὰ Τριταίας Ἀχαΐας καὶ μόνασε στὴν Ἱ. Μ. Νοτεῶν, κοντὰ στὴ γενέτειρά του, ὅπου καὶ ἐκοιμή-

Τὴν Παρασκευὴ 29.12.06 ὑπογράφηκε τὸ δωρητήριο συμβόλαιο τοῦ Δήμου Πατρέων πρὸς τὴν Ἱ. Μ. Πατρῶν, μετὰ ἀπὸ ὁμόφωνη ἀπόφαση τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου καὶ σχετικῆς ἐγκρίσεως τῆς Περιφέρειας, οἰκοπέδου ἐκτάσεως 2,5 στρεμμάτων στὴν Ἐξῶ Ἁγιά Πατρῶν ἐπὶ τῶν ὁδῶν Ἀθηνῶν, Ροῖδη καὶ Πηνελόπης Δέλτα προκειμένου νὰ ἀνεγερθεῖ ὁ Νέος Ἱεραρχοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ. Ὁ Ἅγιος Ἰωακείμ εἶναι τοπικὸς Ἅγιος, γεννήθηκε στὸ χωριὸ Σκιαδὰ Τριταίας Ἀχαΐας καὶ μόνασε στὴν Ἱ. Μ. Νοτεῶν, κοντὰ στὴ γενέτειρά του, ὅπου καὶ ἐκοιμή-

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

θη. Κοντὰ στὸ Μοναστήρι ὑπάρχει τὸ σπήλαιο ὅπου ἀσκητικὰ ἀγωνίστηκε καὶ στὸ Καθολικὸ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς φυλάσσονται τμήματα τῶν Ἱερῶν Λειψάνων του. Ὁ Σεβ. εἰσηγήθηκε τὴν ἀφιέρωση τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ στὸν Ὅσιο Ἰωακείμ στὴν προσπάθεια τῆς τοπικῆς

Ἐκκλησίας γιὰ τὴν ἀνάδειξη τῶν τοπικῶν Ἀγίων καὶ τὸν λαμπρὸ εορτασμὸ τῆς μνήμης τους, ἀφοῦ γιὰ τοὺς πολλοὺς οἱ τοπικοὶ Ἅγιοι εἶναι ἀγνωστοί. Μάλιστα τὸ ἡμερολόγιο τῆς Ἱ. Μ. Πατρῶν τοῦ 2007 εἶναι ἀφιερωμένο στοὺς «Ἐν Ἀχαΐα Ἁγίους».

Ἁγιασμὸς στὸν Ἰορδάνη

Μετὰ ἀπὸ 1600 χρόνια ὁ ἦχος τῆς καμπάνας ἀκούστηκε καὶ πάλι στὶς ὄχθες τοῦ Ἰορδάνη ποταμοῦ, ἐκεῖ ποὺ ὁ Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Πρόδρομος βάπτισε τὸν Χριστό, κατὰ τὴν τελετὴ τοῦ Ἁγιασμοῦ τῶν Ὑδάτων. Ὁ ναὸς ὀλοκληρώθηκε καὶ κατασκευάστηκε τὸ καμπαναριό, με ἔξοδα τοῦ Ἑλληνικοῦ Κοινοβουλίου. Σεβ. Μητροπολίτες ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, Ἑλληνες Βουλευτές, ἐκπρόσωποι τοῦ Ἰορδανικοῦ κράτους καὶ ἀρκετοὶ προσκυνητὲς ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα καὶ ἄλλα μέρη πλαisiώσαν τὸν Σεβ. Μητροπολίτη Φιλαδελφείας κ. Βενέδικτο στὸ τόσο εὐαίσθητο αὐτὸ σημεῖο τῆς Γῆς, ὑπογραμμίζοντας τὴν ἀνάγκη ἐνστερνισμοῦ τοῦ μηνύματος εἰρήνης καὶ ἀγάπης στὴν περιοχὴ ἀλλὰ καὶ στὸν κόσμο ὀλόκληρο.

Ἐκδήλωση τῆς Ἱ.Μ. Νεαπόλεως καὶ Σταυρουπόλεως γιὰ τοὺς φοιτητὲς

Τοὺς πρωτοετῆς φοιτητὲς καὶ φοιτήτριες τῆς Δ. Θεσσαλονίκης, οἱ ὁποῖοι εἰσήχθησαν κατὰ τὸ προηγούμενο σχολικὸ ἔτος στὰ Ἀνώτατα καὶ Τεχνολογικὰ Ἐκπαιδευτικὰ Ἰδρύματα

τῆς χώρας, ὑποδέχθηκε σὲ κεντρικὸ ξενοδοχεῖο τῆς πόλης, ὁ Σεβ. Νεαπόλεως καὶ Σταυρουπόλεως κ. Βαρνάβας. Στόχος τῆς συνάντησης, ὅπως διευκρίνησε ὁ Σεβ. στὴν ὁμήγυρη, ἀφοῦ προηγουμένως εὐλόγησε καὶ ἔκοψε τὴν καθιερωμένη Βασιλόπιτα, ἦταν «ὄχι νὰ δώσει συνταγὲς ἐπιτυχίας, ἀλλὰ νὰ προσφέρει σὲ ὅλους τὴν εὐκαιρία «νὰ ἀλληλογνωριστοῦν, νὰ γκρεμίσουν τὶς τυπικότητες καὶ τὶς προκαταλήψεις καὶ νὰ ψηλαφίσουν τὴν κοινωνία τῶν προσώπων ἔτσι ὅπως τὴ ζεῖ ἡ Ἐκκλησία».

Στὴν ἐκδήλωση, ἐκτὸς ἀπὸ τοὺς νέους φοιτητὲς καὶ φοιτήτριες, ποὺ κατέκλυσαν τὴν αἴθουσα, παρευρέθησαν ὁ Νομάρχης Θεσσαλονίκης κ. Π. Ψωμιάδης, ὁ Περιφερειακὸς Δι-

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

ευθυντής Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Κεντρικής Μακεδονίας κ. Γ. Καρατάσιος, οί Διευθυντές Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Ανατολικής και Δυτικής Θεσ-

σαλονίκης κ.κ Ή. Παρασκευᾶς και Γ. Κωνσταντινίδης, καθώς και εκπαιδευτικοί - διευθυντές τῶν γυμνασίων και Λυκείων τῆς Δυτικής Θεσσαλονίκης.

Ι. Ν. Ἀγίου Ἀχιλλείου στό Καμερόν ἀπό τήν Ι. Μ. Λαρίσης

Μέσα σέ συγκινητική ἀτμόσφαιρα πραγματοποιήθηκε πρόσφατα ἡ θεμελίωση τοῦ ναοῦ τοῦ Ἁγ. Ἀχιλλείου, στήν Μάρουα τοῦ Β. Καμερόν, ἀπό τόν Σεβ. Καμερόν κ. Γρηγόριο καί τόν Σεβ. Μητροπολίτη Μπιλήνης κ. Ἰάκωβο, ὁ ὁποῖος βρισκόταν ἐκεῖ τήν ἡμέρα ἐκείνη. Ὁ Σεβ. κ. Γρηγόριος ἐπικοινωνήσε μέ τόν Σεβ. Λαρίσης κ. Ἰγνατίο καί τοῦ ἐξέφρασε τήν χαρά τῆς δικῆς του, καθώς καί ὄλου τοῦ κλήρου καί τοῦ ἀφρικανικοῦ λαοῦ γιά αὐτήν τήν προσφορά τῶν πιστῶν

ἀνθρώπων τῆς Λαρίσης καί τόν εὐχαρίστησε γιά τήν ἀγάπη πού δείχνει στοὺς Ὀρθοδόξους τῆς ἐκεί Ἐκκλησίας καί γιά τήν τόσο μεγάλη πρωτοβουλία πού ἔχει ἀναλάβει. Ὁ Ι. Ν. τοῦ Ἁγ. Ἀχιλλίου θά ἀνεγερθεῖ σ' ἓνα κεντρικό οἰκόπεδο τὸ ὁποῖο ἀγόρασε ὁ Μητροπολίτης Καμερόν μέ χρήματα πού συγκεντρώθηκαν ἀπό τίς φιλανθρωπικές ἐνέργειες τοῦ Σεβ. Λαρίσης καί Τυρνάβου κ. Ἰγνατίου καί τῆς ἐπιτροπῆς ἡ ὁποία ἔχει συσταθεῖ πρὸς ἐπίτευξη τοῦ σκοποῦ αὐτοῦ.

Αἰμοδοσία στήν Ι. Μ. Ἀλεξανδρουπόλεως

Ἡ Ι. Μ. Ἀλεξανδρουπόλεως σέ συνεργασία μέ τόν Σύλλογο Ἐθελοντῶν Αἰμοδοτῶν, διοργάνωσε στίς 21 Ἰανουαρίου 2007 Ἐθελοντική Αἰμοδοσία στό Πνευματικό Κέντρο τῆς Μητροπόλεως. Ἡ προσέλευση τοῦ κόσμου ἦταν ιδιαίτερα ἱκανοποιητική μέ συνέπεια νά συγκεντρωθοῦν

54 μονάδες αἵματος σέ μία περίοδο κατὰ τήν ὁποία οἱ διάφορες ἰώσεις βρίσκονται σέ ἔξαρση, ὀδηγώντας πολλοὺς ἀπό τοὺς κατοίκους τῆς περιοχῆς στήν λήψη φαρμάκων, γεγονός πού δέν ἐπιτρέπει τήν αἰμοληψία. Παρ' ὅλα αὐτά, ἡ τοπική Ἐκκλησία μέ αὐτὸ τὸ κάλεσμα τῆς καί τήν ἀνταπόκριση τῶν πιστῶν, συνέβαλε γιά ἀκόμη μία φορά στήν προσπάθεια πού γίνεται στήν περιοχή καί γενικότερα στήν χώρα μας, γιά αὔξηση τῶν ἀποθεμάτων αἵματος στήν πατρίδα μας, ὥστε νά καλύπτονται οἱ τεράστιες ἀνάγκες πού ὑπάρχουν καί ἔτσι νά μποροῦν νά σώζονται ἀκόμη περισσότερες ζωές συνανθρώπων μας. Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ἀλεξανδρουπόλεως κ. Ἄνθιμος, ὁ ὁποῖος πρωτοστάτησε γιά ἀκόμη μία φορά στήν αἰμοδοσία, προσφέροντας καί ὁ ἴδιος αἷμα, ὑπογράμμισε πὼς ἡ διοργάνωση τῆς ἐθελοντικῆς αἰμοδοσίας ἀπὸ τήν πλευρὰ τῆς Μητροπόλεως «δέν εἶναι κάτι σημαντικό, ἀφοῦ θεωρῶ ὅτι εἶναι κάτι τὸ αὐτονόητο καί τὸ ἀναγκαῖο» ὅπως τόνισε.

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

Τιμὴ σέ κληρικούς κατὰ τὴν ἑορτὴ τοῦ Ἱεροῦ Φωτίου

Ὅπως κάθε χρόνο, μέ λαμπρότητα ἐορτάσθηκε ἡ μνήμη τοῦ Ἱ. Φωτίου. Τὴν Δευτέρα 5 Φεβρουαρίου 2007 στὸν Ἱ. Καθεδρικό Ναὸ τῶν Ἀθηνῶν τελέσθηκε Π. Ἑσπερινὸς χοροστατοῦντος τοῦ Μακ. κ. Χριστοδούλου μέ τὴ συμμετοχὴ τῶν Σεβ. Μητροπολιτῶν - Μελῶν τῆς Δ.Ι.Σ. Τὸν πανηγυρικό τῆς ἡμέρας ἐκφώνησε ὁ Ἀρχιμ. κ. Προκόπιος Πετρίδης, Συνεργάτης τῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῶν Διορθόδοξων καὶ Διαχριστιανικῶν Σχέσεων. Σύμφωνα μέ ἀπόφαση τῆς Δ.Ι.Σ. κατὰ τὴν διάρκεια τοῦ Ἑσπερινοῦ τιμήθηκαν μέ τὸ παράσημο τῆς Ἐκκλησίας οἱ ἑξῆς Κληρικοί, Καθηγητὲς Πανεπιστημίου τῶν δυὸ Θεολογικῶν Σχολῶν τῆς Χώρας καὶ Ἱεροψάλτες: Οἱ Ἀρχιμ. κ.κ. Νεκτ. Μαρμαρινός τῆς Ι. Μ. Κορίνθου, Γ. Τσακίρογλου τῆς Ι. Μ. Δράμας, Ἰγν. Πούτος Ἱεροκήρυξ τῆς Ι. Μ. Τρίκκης καὶ Σταγῶν, Κ. Σακαρίδης Ἱεροκήρυξ τῆς Ι. Μ. Φιλίππων Νεαπόλεως καὶ Θάσου, Διον. Πιλότος Ἱεροκήρυξ τῆς Ι. Μ. Δράμας, Ἄρσ. Κομπούγιας τῆς Ι. Μ. Ναυπάκτου καὶ Ἁγίου Βλασίου, οἱ Πρωτ. κ. Π. Ἀγγελόπουλος τῆς Ι. Μ. Περιστερίου, Κ. Παναγιωτόπουλος, τῆς Ι. Α.Α., Β. Διαμάντης τῆς τῆς Ι. Α.Α., Κ. Γκέλης,

τῆς Ι. Μ. Νικαίας, οἱ Ὁμ. Καθ. τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Παν/μίου Ἀθηνῶν κ.κ. Ν. Ξυπνητός, Κ. Βλάχος, Ν. Παπαδόπουλος, Π. Μπούμης, Ἄλ. Σταυρόπουλος, οἱ Ὁμ. Καθ. τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Παν/μίου Θεσσαλονίκης κ.κ. Κ. Χαράλαμπίδης, Βεν. Χριστοφορίδης, Δ. Τσάμης, Γ. Στογιόγλου, Εὐ. Τσιγαρίδας, καὶ ὁ Μουσικολ. κ. Δ. Νεραντζῆς, Συνταξιούχος Καθηγητῆς Μουσικῆς, Ἱεροψάλτης. Τὴν ἐπομένη σὺν Καθολικό τῆς Ι. Μ. Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου Πεντέλης τελέσθηκε Ὁρθρος καὶ Θ. Λειτουργία ἱεουργοῦντος τοῦ Μακ. κ. Χριστοδούλου καὶ ἀκολούθησε σὺν Διορθόδοξο Κέντρο Σύσκεψη τῆς Ἱερᾶς Συνόδου μέ τοὺς Καθηγητὲς καὶ τοὺς λοιποὺς διδάσκοντες στίς Θεολογικὲς Σχολὲς Ἀθηνῶν καὶ Θεσσαλονίκης, ὑπὸ τὴν Προεδρία τοῦ Μακαριωτάτου καὶ μέ θέμα: «Τί ἔστιν ἔργον ἄρχοντος: Ἐπισημανσεὶς διαχρονικῆς ἀξίας ἀπὸ τὸν Ἱερό Φῶτιο, στήν ἐπιστολὴ τοῦ Πρὸς Μιχαήλ, τὸν ἄρχοντα Βουλγαρίας περὶ τῶν ὄρων καὶ προϋποθέσεων τοῦ ἄρχεον». Εἰσηγητῆς ἦταν ὁ Ἐπικ. Καθηγητῆς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Ἀθηνῶν κ. Κ. Κορναράκης.

Ἡμερίδα γιά τὴν Εὐρώπη

Μέ ἐπιτυχία πραγματοποιήθηκαν οἱ ἐργασίες τῆς Ἡμερίδας μέ θέμα: «Ἑλλάδα 25 χρόνια στήν Εὐρωπαϊκὴ Ἐνωση» πού διοργάνωσε ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος σὺν Διορθόδοξο Κέντρο τῆς Ἐκκλησίας (Ι. Μ. Πεντέλης) στίς 3.2.06. Τὴν εὐθύνη διοργάνωσης τῆς ἐκδήλωσης εἶχε ἡ Εἰδικὴ Συνοδικὴ Ἐπιτροπὴ Παρακολουθήσεως τῶν Εὐρωπαϊκῶν Θεμάτων. Εἰσηγητικὴ ὁμιλία ἔγινε ἀπὸ τὸν Μακ. Ἀρχιεπίσκοπο Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλο, ὁ ὁποῖος ἀφοῦ ἔκανε ἀναδρομὴ στὸν Ἰωάννη Καποδίστρια καὶ τὴν ἐποχὴ του ἀναφέρθηκε στήν πρόσφατη ἱστορία ἐντάξεως τῆς Ἑλλάδος στήν Ε.Ε καὶ στήν ἐκτίμηση καὶ θέση τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, σέ ἀναφορὰ καὶ μέ τίς ἄλλες Ἐκκλησίες τῶν Εὐρωπαϊκῶν χωρῶν μέσα

σὺν Εὐρωπαϊκὸ γίνεσθαι. Ἐπιπλέον ἀναφέρθηκε στίς προτάσεις πού ἔγιναν ἐκ μέρους τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος σὺν πολιτιστικό, κοινωνικό, ποιμαντικό καὶ πολιτισμικό τομέα, προκειμένου ἡ Εὐρώπη νά ἀγκαλιάσει τίς πνευματικές καὶ λοιπὲς ἀναζητήσεις τῶν λαῶν καὶ νά

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

έκπληρώσει τὸ σκοπὸ γιὰ τὸν ὁποῖο ὑπάρχει πέρα ἀπὸ τὶς οικονομικὲς ἐπιδιώξεις καὶ στοχοθεσίες. Προσφωνήσεις στὴν συνέχεια ἔκαναν οἱ εὐρωβουλευτὲς κ.κ. Κ. Χατζηδάκης, Γ. Καρατζαφέρης, κ. Στ. Λαμπρινίδης, οἱ τ. Ἐπίτροποι στὴν Ε.Ε. κ.κ. Χρ. Παπουτσῆς καὶ Ἰ. Παλαιοκρασᾶς, ὁ κ. Γ. Κασσιμάτης, Διευθ. τοῦ Γραφείου τῆς Ἀντιπροσωπείας τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Κοινοβουλίου στὴν Ἑλλάδα καὶ ὁ κ. Ἰερ. Παπαδόπουλος, Δ/ντῆς τοῦ Γραφείου τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἐπιτροπῆς στὴν Ἑλλάδα. Εἰσηγήσεις ἔκαναν ὁ κ. Π. Κανελλόπου-

λος, Καθηγητῆς τοῦ Παν/μίου Πειραιῶς, ἡ βουλευτῆς κ. Ἄννα Διαμαντοπούλου καὶ ὁ κ. Ἄντ. Παπαντωνίου, Διευθ. τοῦ Γραφείου Ἀλληλοβοηθείας καὶ Σχέσεων μετὰ τῶν Ἑξένων Ἐκκλησιῶν. Ἐπὶ τῶν εἰσηγήσεων ἔγινε εὐρεία καὶ γόνιμη συζήτηση καὶ τέλος τὸν λόγο ἔλαβε ὁ Θεοφ. Ἐπίσκοπος Ἀχαΐας κ. Ἀθανάσιος, ὁ ὁποῖος ἔκανε ἀνακεφαλαιώση ἐπὶ τῶν ἐργασιῶν τῆς Ἡμερίδας. Στὰ πλαίσια τῆς Ἡμερίδας παρατέθηκε ἐπίσημο Γεῦμα πρὸς τιμὴν τῶν κ.κ. Εὐρωβουλευτῶν καὶ τῶν ἄλλων προσκεκλημένων.

Ἐγκαίνια τοῦ Κ.Ε.Σ.Ο. τῆς Ἰ. Μ. Χαλκίδος

Στις 15 Ἰανουαρίου 2007 πραγματοποιήθηκαν ἀπὸ τὸν Σεβ. Μητροπολίτη Χαλκίδος κ. Χρυσόστομο, παρουσία πολλῶν Ἱερέων, ἐπισήμων καὶ πλήθους κόσμου, τὰ Ἐγκαίνια τοῦ Κέντρου Στηριξέως Οἰκογενείας (Κ.Ε.Σ.Ο.) τῆς Ἰ. Μ. Χαλκίδος, τὸ ὁποῖο στεγάζεται στὶς ἀνακαινισμένες ἐγκαταστάσεις τοῦ πρώην Ὀρφανοτροφείου Θηλέων στὴν περιοχή τοῦ Ἱετροῦ. Οἱ ἐργασίες ἀνακαινίσεως τοῦ κτιρίου ἔφθασαν τὸ ποσὸ τῶν 130.000 €. Τὸ Κέντρο ξεκινᾷ ἀμέσως τὴ λειτουργία του ὡς Συμβουλευτικὸς Σταθμὸς ἀντιμετώπισης προβλημάτων τοῦ θεσμοῦ τῆς Οἰκογενείας.

Κέντρο περιβαλλοντικῆς ἀγωγῆς καὶ εὐαισθητοποίησης τῆς Ἰ.Α.Α.

Τὰ ἐγκαίνια τοῦ Κέντρου Περιβαλλοντικῆς Ἀγωγῆς καὶ Εὐαισθητοποίησης τῆς Ἰ. Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν τέλεσε στὶς 29.01.07 ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος κ. Χριστόδουλος, παρουσία τῆς Ὑπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων κ. Μ. Γιαννάκου, τοῦ Ὑφ. κ. Γ. Καλοῦ κ.ἄ. ἀνώτατων στελεχῶν τοῦ Ὑπουργείου. «Ἡ Ἐκκλησία θεώρησε πὺς ἔχει καθῆκον νὰ συμβάλει σὲ αὐτὴ τὴν περιβαλλοντικὴ ἀγωγή καὶ ἐκπαίδευση τῶν νέων παιδιῶν», τόνισε μεταξὺ ἄλλων ὁ Μακαριώτατος, «προκειμένου νὰ βοηθήσει, ὥστε νὰ γίνει κατανοητὸ ὅτι κινδυνεύουμε, ἀλλὰ καὶ ὅτι ὑπάρχει ἐλπίδα καὶ διέξοδος

ἀπὸ τὸ ἀδιέξοδο στὸ ὁποῖο ἔχουμε περιπέσει. Τὰ νέα παιδιά πρέπει νὰ διδαχθοῦν πὺς ἡ περιβαλλοντικὴ κακοποίηση εἶναι ἓνα πνευματικὸ ζήτημα πὺς πρέπει νὰ τοὺς ἀπασχολεῖ». Ἡ κ. Γιαννάκου ἀνέφερε ὅτι «τὸ Κέντρο αὐτὸ ἀποτελεῖ προϊόν τῆς συνεργασίας ἀνάμεσα στὴν Ἰ. Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν καὶ στὸ Ὑπουργεῖο Παιδείας». «Ἡ Πολιτεία», εἶπε, «πρέπει νὰ κάνει προσπάθειες γιὰ νὰ ἐνσωματώσουν στὴν ἀντίληψη καὶ στὴ λογικὴ τοὺς τὰ παιδιά ὅτι δὲν ἔχουμε δικαίωμα νὰ ἀφαιροῦμε ἀπὸ τὶς μελλοντικὲς γενιὲς αὐτὸ πὺς δικαιούνται καὶ ὅτι οφείλουμε νὰ σεβόμαστε τὴ φύση».

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

Ἡ λιτανεία τῶν ἱ. εἰκόνων κατὰ τὴν Κυριακὴ τῆς Ὁρθοδοξίας

Τοῦ κ.Δ. Ἀνατολικιώτη

Ο ΑΕΙΜΝΗΣΤΟΣ Ἐμμανουὴλ Φαρλέκας, πρωτοπρόεδρος τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, ἐξέδιδεν ἀπὸ τοῦ 1924 μέχρι τοῦ 1951 «ἐγκόλιον ἐκκλησιαστικὸν ἡμερολόγιον», τὴν ἔκδοσιν τοῦ ὁποῖου ἀργότερον ἐσυνέχισεν ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος. Ἐν τῷ ἡμερολογίῳ τοῦ 1935 εἰς τὴν Κυριακὴν τῆς Ὁρθοδοξίας ὁ Ἐμ. Φαρλέκας σημειοῖ: «πρὸς εὐκολίαν τῶν εὐλαβεστάτων ἐφημερίων καταχωρίζονται αἱ εἰς τὸ τέλος τῆς ὑπὸ τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου ἡμῶν καθιερωμένης λιτανείας πρὸ τῆς εἰσόδου τοῦ ναοῦ ἀναγιγνωσκόμεναι περικοπαὶ ἐκ τοῦ ἐν τῷ τριωδίῳ Συνοδικοῦ τῆς Ζ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου». Ἀκολουθεῖ ἡ γνωστὴ εὐχή «Οἱ προφῆται ὡς εἶδον, οἱ ἀπόστολοι ὡς ἐδίδαξαν...», μετὰ τοῦ «αἰωνία ἡ μνήμη» ψαλλομένου ἐκ τρίτου, καὶ μέχρι τῆς φράσεως «καὶ πάντων τῶν ἁγίων. Ἀμήν». Εἶτα ψάλλεται τὸ «Τὶς Θεὸς μέγας» καὶ λήγει ἡ λιτανεία. Ἐπομένως τὴν λιτανείαν ταύτην καὶ τὸ ἀναγιγνωσκόμενον ἐκ τοῦ Συνοδικοῦ ἀπόσπασμα καθιέρωσε διὰ πρώτην φοράν ἐν τοῖς νεωτέροις χρόνοις εἰς τὴν Ἑλλαδικὴν Ἐκκλησίαν ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν Χρυσόστομος (Α') Παπαδόπουλος (1923-1938).

Εἰς τὸ «Ἡμερολόγιον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» τοῦ ἔτους 1954 (μικροῦ σχήματος, 12 X 17 ἐκ., ἐγκόλιον, συνέχεια ἀπὸ τοῦ 1951 τοῦ ἐπὶ τριακονταετίαν ἐκδοθέντος ὑπὸ Ἐμ. Φαρλέκα ἡμερολογίου) κατὰ τὴν Α' Κυριακὴν τῶν Νηστειῶν (τῆς Ὁρθοδοξίας) ἀναγράφεται σύντομος τάξις τῆς λιτανείας μετὰ τὸ ἄσματικὸν τῆς δοξολογίας (ἀνευ ὑποτίτλου τινός), ἥτις ἐφεξῆς θὰ καλεῖται σύντομος.

Σημειωτέον ὅτι ἡ τοιαύτη λιτανεία οὔτε ἐν τῷ τυπικῷ Βιολάκη προβλέπεται οὔτε ἐν Φαναρίῳ τελεῖται ἀνάλογος ὅμως λιτανεία τελεῖται ἐν τοῖς Πατριαρχείοις Ἀλεξανδρείας καὶ Ἱεροσολύμων. Ἀπὸ τοῦ ἔτους 1951 ἤρξατο καὶ ὁ ἀείμνηστος Γεώργιος Μπεκατώρος νὰ ἐκδίδῃ τὴν «Τάξιν τῶν Ἱερῶν Ἀκολουθιῶν» (κατὰ τὸ τυπικὸν τῆς μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας), ἐνθα ἐδημοσίευε τὴν λιτανείαν τῶν ἱερῶν εἰκόνων «κατὰ τὴν τάξιν τῶν Πατριαρχείων Ἀλεξανδρείας καὶ Ἱεροσολύμων», ὡς ἐδηλοῦτο εἰς σχετικὸν ὑπότιτλον (Τάξις 1954, σ. 65). Ἡ λιτανεία αὕτη ἐφεξῆς θὰ καλεῖται ἐκτενής, διότι εἶναι μεγαλυτέρα καὶ πλουσιωτέρα τῆς συντόμου τάξεως, ἥτις εἶχε καθιερωθῆ ἐν τῷ Μητροπολιτικῷ Ναῷ Ἀθηνῶν.

Εἰς τὰ ἡμερολόγια τῶν ἐτῶν 1956 καὶ 1958 μετὰ τὴν δοξολογίαν σημειοῦται ἀπλῶς ὅτι μετὰ τὸ ἄσματικὸν τελεῖται ἡ λιτανεία «κατὰ τὴν ἐν ἡμερολογίοις προηγουμένων ἐτῶν διάταξιν», ἡ δὲ τάξις τῆς λιτανείας δὲν ἐπαναλαμβάνεται.

Εἰς τὸ ἡμερολόγιον τοῦ ἔτους 1959 ἡ σύντομος τελετὴ τῆς λιτανείας τίθεται μετὰ τὴν λειτουργίαν, ἀναγραφομένη διεξοδικώτερον πὺς ἀπὸ ὅ,τι εἰς τὰ προηγούμενα ἔτη, με ὑπότιτλον «Ἡ τάξις τῆς λιτανεύσεως τῶν ἱερῶν εἰκόνων». Διατηρεῖται πάντως ἡ σύντομος λιτανεία καὶ εὐχή ἡ ὀρισθείσα ὑπὸ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Χρυσοστόμου Παπαδοπούλου.

Εἰς τὰ ἡμερολόγια τῶν ἐτῶν 1960-1969 ἡ σύντομος τελετὴ τίθεται μετὰ τὸ ἄσματικὸν τῆς δοξολογίας, κατὰ δὲ τὰ λοιπὰ ἔχει ὡς ἐν τῷ ἡμερολογίῳ τοῦ 1959. Καθ' ὅλον αὐτὸ τὸ διάστημα ὁ Γ. Μπεκατώρος ἐκδίδων τὴν Τάξιν αὐτοῦ ἐδημοσίευε μόνον τὴν ἐκτενὴ τελετὴν τῆς λιτανείας.

Εἰς τὸ ἡμερολόγιον τοῦ ἔτους 1970 ὑπάρχουν ἱκαναὶ καὶ ἀξιόλογοι μεταβολαὶ βελτιωτικαὶ τῆς ἐμφανίσεως καὶ τοῦ περιεχομένου αὐτοῦ. Κατ' ἀρχὰς μεγαλύνει τὸ σχῆμα τοῦ βιβλίου (γίνεται 14 X 21 ἐκ.), εἶτα ἐμπλουτίζεται τὸ περιεχόμενον τοῦ τυπικοῦ, ἐνῶ καὶ τὸ διοικητικὸν τμήμα ἐμφανίζεται πλουσιωτέρων. Εἰς τὴν Κυριακὴν τῆς Ὁρθοδοξίας διὰ πρώτην φοράν παρατίθενται καὶ αἱ δύο τάξεις λιτανεύσεως τῶν εἰκόνων, ἡ συνήθης σύντομος μετὰ τὴν γνωστὴν ἐπιγραφήν «Ἡ τάξις τῆς λιτανεύσεως τῶν ἱερῶν εἰκόνων» καὶ ἡ ὀλιγον ἐκτενής «κατὰ τὴν τάξιν τῶν Πατριαρχείων Ἀλεξανδρείας καὶ Ἱεροσολύμων». Προφανῶς ἡ προσθήκη αὕτη ἐγένετο κατόπιν μελέτης καὶ ἐιδικῆς ἀποφάσεως ἐντὸς τοῦ γενικωτέρου πλαισίου ἐμπλουτισμοῦ καὶ βελτιώσεως τοῦ τυπικοῦ τοῦ ἡμερολογίου κατὰ τὸ ἔτος ἐκεῖνο, διότι εἰς τὴν σύνταξιν τοῦ τυπικοῦ συμμετείχε καὶ ὁ Γ. Μπεκατώρος. Ἐκτοτε εἰς ὅλα τὰ ἔτη μέχρι τοῦ 2006 –με ὀρισμένας ἐξαιρέσεις– δημοσιεύονται εἰς τὸ «Ἡμερολόγιον» (ἀργότερον «Δίπτυχα») ἀμφότεραι αἱ τάξεις τῆς λιτανεύσεως.

Εἰς τὰ ἡμερολόγια τῶν ἐτῶν 1971 καὶ 1972 δημοσιεύονται ἀμφότεραι αἱ τάξεις, ὅπως καὶ τῷ 1970. Εἰς τὰ ἡμερολόγια τῶν ἐτῶν 1973 καὶ 1974 δημοσιεύεται μόνον ἡ συνήθης καὶ σύντομωτέρα τάξις, διὰ δὲ τὴν λιτανεύσιν κατὰ τὴν τάξιν τῶν Πατριαρχείων Ἀλεξαν-

Μέ την έχθρική συμπεριφορά μας προς το φυσικό περιβάλλον, δίνομε κακό παράδειγμα στους νέους. Έτσι, όπως διώξαμε τη φύση από κοντά μας (φυτά, ζώα) και αποχωριστήκαμε από αυτά, συνηθίζουμε τα παιδιά μας, για να αποχωρισθούν από το Φυσικό Περιβάλλον. Με τον αποχωρισμό μας και την έχθρική συμπεριφορά μας, τα συνηθίζουμε προς μια αντιπαλότητα προς ό,τι μᾶς περιβάλλει (θάλασσα, ατμόσφαιρα, δάση, ἄλση, ποτάμια, λειμῶνες). Μεγάλη ἡ εὐθύνη μας.

Βέβαια, ὑπάρχουν καὶ ἄνθρωποι πού συμπε-

τὸν σεβασμὸ πρὸς τὸ Φυσικὸ Περιβάλλον νὰ εὐαρεστοῦν τὸν Δημιουργό.

Ένας τέτοιος φίλος στὴν κτίση καὶ ὑμνητὴς τοῦ Κτίστη ὑπῆρξε καὶ ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος. Ἀγκάλιαζε μὲ ἀγάπη τὴν κτίση ὅλη πού τὸν ἐντυπωσίαζε. Χαιρόταν τὶς χαρὲς πού τοῦ σκόρπιζε. Προχωροῦσε βαθύτερα ἀπὸ τοὺς ἐντυπωσιασμούς κι ἔφτανε στὴν οὐσία τοῦ μεγαλείου τους, ὡς δημιουργημάτων. Ἀπὸ αὐτὸ τὸ «ἀγκάλιασμα» καὶ ἀπὸ αὐτὸ τὸν ἐνθουσιασμὸ κατέληγε σὲ δοξολογία τῆς μεγαλοπρέπειας τοῦ Δημιουργοῦ.

Θέλησε αὐτὸ τὸν θαυμασμὸ καὶ αὐτὸν τὸν σεβασμὸ νὰ τὸν ἔχουν καὶ οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι.

Έτσι, μέσα ἀπὸ τὰ κηρύγματά του ἢ τὰ γραπτὰ κείμενά του νὰ συναρπάξει τὸ ἀκροατήρο καὶ τοὺς ἀναγνώστες καὶ νὰ τοὺς ὀδηγεῖ ἀπὸ τὸν θαυμασμὸ τῆς κτίσης σὲ ὕμνους καὶ δοξολογίες πρὸς τὸν Κτίστη.

Ἀξίζει νὰ διαβάσουμε προσεκτικὰ τὴ Θ. Λειτουργία του, γιὰ νὰ διαπιστώσουμε ὅτι καὶ μέσα σ' αὐτὴν, ἀκόμα, ἔχει ἀφήσει ὠφελιμότες προτροπὲς καὶ μηνύματα «οἰκολογικοῦ» ἐνδιαφέροντος. Θὰ διαπιστώσουμε ὅτι ἐπιχειρεῖται καὶ μιὰ «περιβαλλοντολογικὴ» ἀγωγή, ὅπου ὁ πιστὸς παρακινεῖται γιὰ νὰ προσεύχεται «*ὑπὲρ τῆς εἰρήνης τοῦ σύμπαντος κόσμου*» (ἄστρα, ἥλιο, γῆ καὶ ὅ,τι στολίζει τὴ γῆ καὶ ὅ,τι βρίσκεται στὶς θάλασσες καὶ σὲ συγκεντρώσεις ὑδάτων). Μᾶς μαθαίνει νὰ προσευχόμεστε γιὰ κάθε φυόμενο πού φυτρώνει καὶ ἐξωραίζει τὸ γυμνὸ, ἄχαρο ἔδαφος τῆς γῆς («*ὑπὲρ εὐκрасίας ἀέρος, εὐφορίας τῶν καρπῶν τῆς γῆς*»). Καὶ μόνο μὲ αὐτὰ τὰ δύο αἰτήματα, παιδαγωγικά, παρακινούμεθα, ὄχι μόνο νὰ ἀγαπᾶμε ὅ,τι μᾶς περιβάλλει, ἀλλὰ καὶ νὰ προσευχόμεστε γι' αὐτὰ. Αὐτὴ ἡ προτροπὴ εἶναι μιὰ σημαντικὴ

Έργο Μ. Σιγάλα

ριφέρονται προσεκτικὰ καὶ φιλικὰ πρὸς ὅ,τι τοὺς περιβάλλει: φυτὰ, ζῶα, λίμνες, ποτάμια, ἀκρογιαλιές κ.ἄ. Αὐτοὶ ἀποτελοῦν, στὶς μέρες μας, παράδειγμα καὶ ὑπόδειγμα γιὰ τὰ νειᾶτα.

Ἀνεκαθεν ὑπῆρξαν τέτοια παραδείγματα. Ἄνθρωποι πού ζοῦσαν καὶ ἀγαποῦσαν ὅ,τι τοὺς περιέβαλε. Τᾶβλεπαν ὡς δῶρα τοῦ Δημιουργοῦ πρὸς τὸν ἄνθρωπο. Θαύμαζαν τὸ μεγαλεῖο πού κρύβει καθένα ἀπὸ αὐτὰ. Παρακολουθοῦσαν μὲ θαυμασμὸ τὴν σοφία τοῦ Δημιουργοῦ πού τᾶπλασε. Τᾶνοιωθαν ἀδέλφια τους, μὲ Πατέρα τὸν Κτίστη πού ἔκτισε τὸν κόσμον καὶ ἔπλασε τὸν ἄνθρωπον. Μαζὶ μὲ τὴν ἀγάπη καὶ τὸν θαυμασμό, ὑμνολογοῦσαν καὶ δοξολογοῦσαν τὸν Κτίστη. Προσπαθοῦσαν μὲ τὸν θαυμασμὸ καὶ

μορφὴ διδασκαλίας. Διδασκαλίας προστασίας καὶ διάσωσης τοῦ Φυσικοῦ Περιβάλλοντος.

Καὶ σὰν νὰ μὴν φτάνανε αὐτὲς οἱ διδαχὲς συμπληρώνει: «*Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν, οὐ τὸ κράτος ἀνεύκαστον... καὶ ἡ φιλανθρωπία ἄφατος*». Δηλαδή, Θεέ μας, Δημιουργέ μας... πόσο μεγάλη-ἀνεύκφραστη ἡ φιλανθρωπία σου, πού ἀπὸ ἀγάπη πρὸς τὸν ἄνθρωπον καταστόλισες τὴ γῆ, μὲ τὰ τόσα βλαστήματα καὶ τὴ νύχτα τὴ στολίζεις μὲ τὰ «βλαστήματα» τοῦ οὐρανοῦ, τ' ἄστρα.

Αὐτὰ τὰ λίγα γράφτηκαν ὡς ἀφορμὴ, γιὰ νὰ

διαβάσουμε, προσεκτικὰ, ὅλο τὸ κείμενο τῆς Θ. Λειτουργίας του, γιὰ νὰ ἀντιληφθοῦμε πόσα ἄλλα πολλὰ γράφει γιὰ τὴν κτίση, τὸν Κτίστη (καὶ τὸν ἄνθρωπον ὡς φίλον τῆς κτίσης καὶ ὑμνητὴ τοῦ Κτίστη).

Εὐτυχὴς ὅποιος διαθέσει χρόνο καὶ μελετήσει ἓνα σπουδαῖο ἔργο του, μὲ τίτλο: «*Ὑπόμνημα εἰς τὴν Γένεσιν*». Ἐκεῖ, θαυμάζουμε τὶς γνώσεις του, τὴν συγγραφικὴ δύναμη τῆς πέννας του, τὸ μεγαλειῶδες τοῦ φρονήματός του πρὸ τὸν Κτίστη Δημιουργό καὶ τὶς διδαχὲς γιὰ τὴν ἀγάπη στὴν κτίση Του.

Ἐπίσημη ἐκδήλωση γιὰ τὸν Ἅγιο Ἰωάννη τὸν Χρυσόστομο

Μὲ ἐκκλησιαστικὴ λαμπρότητα, βαθιὰ κατάνυξη καὶ μὲ τὴν παρουσία τοῦ Ὑφ. Παιδείας κ. Γ. Καλοῦ ἐκ μέρους τῆς κυβερνήσεως, ἐκπροσώπων τῶν Πατριαρχείων Ἀλεξανδρείας καὶ Ἱεροσολύμων καὶ πλήθους πιστῶν ἐορτάσθηκε στὶς 28 Ἰανουαρίου 2007 στὸν Καθεδρικό Ἱερό Ναὸ Ἀθηνῶν ἡ μνήμη τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου Ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Χρυσόστομου, μὲ τὴν εὐκαιρία τῆς συμπληρώσεως 1600 ἐτῶν ἀπὸ τὴν Κοίμησή του. Ἡ πανηγυρικὴ Θ. Λειτουργία, στὴν ὁποία προέστη ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ Πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλος καὶ οἱ Σεβ. Συνοδικοί Ἀρχιερεῖς, τελέσθηκε στὸ πλαίσιο τῶν ἐκδηλώσεων πού ἔχουν προγραμματισθεῖ μὲ ἀπόφαση τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος γιὰ νὰ τιμηθεῖ ἡ μνήμη τοῦ Μεγάλου Πατρὸς τῆς Ἐκκλησίας μας. Παράλληλα ἐξετέθη πρὸς προσκύνηση τμήμα τοῦ Ἱ. Λειψάνου τοῦ τιμωμένου Ἁγίου, τὸ ὁποῖο μεταφέρθηκε ἀπὸ τὴν Ἱ. Μ. Βαρλαάμ Μετεώρων. Ὁ Μακαριώτατος, μεταξὺ ἄλλων, μὲ συγκίνηση, ἐνθυμούμενος τὰ πρῶτα του βήματα στὸν Μοναχισμό στὴν Ἱ. Μ. Βαρλαάμ, στὰ Μετέωρα, προέτρεψε τὸ ἐκκλησίασμα νὰ προστρέξει καὶ νὰ προσκυνήσει μὲ εὐλάβεια τὸ Ἱερό λείψανον, τὸ ὁποῖο εἶναι θαυματουργὸ καὶ μετεφέρθη ἀπὸ τὴν Ἀδελφότητα τῆς Ἱ. Μονῆς καὶ τὸν οἰκεῖο Μητροπολίτη κ. Σεραφεῖμ μετὰ ἀπὸ παράκληση τῆς Ἱερᾶς Συνόδου.

Τὸν Πανηγυρικὸ τῆς ἡμέρας ἐξεφώνησε ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Μεσογαίας καὶ Λαυρεω-

Ἡ κάρα τοῦ Ἁγίου πού φυλάσσεται στὴν Ἱ. Μονὴ Βατοπεδίου.

τικῆς κ. Νικόλαος ὁ ὁποῖος, μεταξὺ ἄλλων παρατήρησε ὅτι: «*Χωρὶς νὰ θέλουν οἱ διῶκτες του, φανέρωσαν τὸν θησαυρὸ τῆς ψυχῆς του, ἀνέδειξαν τὸ μεγαλεῖο του, ἀπέδειξαν τὴν ἱστορικὴ μοναδικότητά του, ἐγκατέστησαν τὸ πρόσωπό του στὴν καρδιά τοῦ λαοῦ, ἐγιναν μεγάλοι εὐεργέτες τῆς ἱστορίας καὶ μοναδικοὶ δωρητὲς τῆς Ἐκκλησίας. Τὸν Ἅγιο Ἰωάννη τὸν Χρυσόστομο τὸν ἀνεγνώρισαν οἱ πολλοὶ ἀλλὰ μικροί, οἱ ἄγνωστοι ἀλλὰ ἀληθινοί, οἱ ἀναρμόδιοι ἀλλὰ εὐαίσθητοι, οἱ ἀπόμακροι ἀπὸ τὶς ἐξελίξεις ἀλλὰ ἀγνοὶ στὶς προθέσεις. Τὸν πολέμησαν τὰ κέντρα τῆς ἐξουσίας καὶ τὸν ὑπεραγάπησε ὁ λαός. Τὸν συκοφάντησε καὶ τὸν ἀδίκησε τὸ ἐκκλησιαστικὸ σύστημα, ἀλλὰ τὸν ἀγκάλιασε καὶ τὸν ὁμολόγησε μὲ δύναμη καὶ ἐπιμονὴ ἡ ἐκκλησιαστικὴ συνείδηση. Αὐτὸς τῆς δόθηκε ὡς λόγος καὶ παράδειγμα καὶ ἀνταμειβήθηκε μὲ τὸ ἀνεκτίμητο νόμισμα τῆς ἐμπιστοσύνης καὶ ἀγάπης τῆς*».

ΣΤΑ ΙΧΝΗ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΦΙΛΟΘΕΗΣ Τὸ Μετόχι τῆς Καλογρέζας

Τοῦ Δημήτρη Φερούση

*«...ποταμὸς τοῦ ἑλέους, ἀνεδείχθης
καὶ φωστήρ τῶν μοναζόντων,
ὦ Φιλοθέη πανεύφημη»*

Ἦστερα ἀπὸ τοὺς βασανισμοὺς καὶ τὸ μαρτύριο ποὺ ὑπέστη ἡ Φιλοθέη Μπενιζέλου ἀπὸ τοὺς πληρωμένους Τούρκους τὸν Ὀκτώβριο τοῦ 1585 στὸ Μετόχι τῆς τοῦ ἁγίου Ἀνδρέα, στὴν ὁδὸ Πατησίων, ὁ τόπος ὅπου ἄφησε τὴν τελευταία πνοή της βρίσκεται στὸ Χαλά-Ντερέ (Χαλάνδρι), στὴ Μονὴ τῶν Εἰσοδίων τῆς Θεοτόκου. Στὴ λεγομένη Καλογρέζα, ὅπου τὴν μετέφεραν οἱ μοναχὲς κείνο τὸ βράδυ τῆς ὁδύνης, μισοπεθαμένη.

«Ἡ δὲ ἐπὶ τούτῳ πολλὰς εὐχαριστίας τῷ Θεῷ ἀναπέμφασα, μετ' ὀλίγον καιρὸν, δηλαδὴ στὶς 19 Φεβρουαρίου τοῦ 1586, τῶν πληγῶν ἐκείνων ἐδέξατο τὸ μακάριον τέλος καὶ ἀπῆλθε πρὸς τὰς οὐρανίους χοροστασίας».

Ὅμως, ἐνῶ, μετὰ τὴ μαρτυρικὴ θανά της, σύντομα ἀναγνωρίστηκε ὡς «Μεγάλῃ Μορφῇ» τοῦ Γένους, οἱ Νεοέλληνες –υπεύθυνοι καὶ ἀνεύθυνοι–, καθὼς κυλοῦσαν τὰ χρόνια καὶ οἱ αἰῶνες, δὲν ἄφησαν οὔτε ἴχνος σὲ πολλὰ ἀπὸ τὰ ἐγκόσμια σημάδια ὅπου ἐγκαταβίωσε, ἔδρασε ἢ καὶ κατέφυγε, κατὰ καιροὺς, γιὰ νὰ φυλαχθεῖ, κυνηγημένη ἀπὸ τοὺς Ἀγαρηνοὺς.

Ἔτσι γκρεμίστηκε καὶ ἀφανίστηκε ὀλοκληρωτικὰ ὁ ἱστορικὸς Παρθενώνας τῆς μετὰ τὸ Καθολικὸ τοῦ Ἁγίου Ἀνδρέα (Τὸ ἐκκλησάκι ποὺ βρίσκεται σήμερα στὴν ἴδια θέση εἶναι ἐξολοκλήρου νεώτερο).

Ἐπίσης ἀρμόδιοι καὶ ἀναρμόδιοι ἔχουν ἀφήσει νὰ καταρρέει τὸ Ἀρχοντικὸ τῆς ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Ἀδριανοῦ 96. Ἐκεῖ, δηλαδὴ,

*Ἡ Ἱερὰ Μονὴ Εἰσοδίων Θεοτόκου
στὴν Καλογρέζα, Μετόχι τῆς Ἁγίας
Φιλοθέης Μπενιζέλου.*

ὅπου γεννήθηκε ἡ Φιλοθέη, μεγάλωσε, στεφανώθηκε. Κι ὅταν ἐγινε μοναχὴ καὶ ἡγουμένη ἔστησε τὸ κέντρο τῆς φιλανθρωπίας πρὸς τὸ λαὸ τῆς Ἀθήνας ποὺ ἀγαποῦσε.

Κι ἀκόμα τὸ Μοναστήρι ποὺ ὡς Μετόχι βρισκόταν στὴν Τζιά εἶναι ἀνακαινισμένο ἀπὸ τὰ θεμέλιά του, καὶ δὲν ἔχει καμιὰ σχέση μετὰ κείνο ποὺ φιλοξenoῦσε τὴν οἰκοδέσποινα Φιλοθέη Μπενιζέλου, τὸν καιρὸ τῆς δράσης της.

Γι' αὐτὸ προκαλεῖ θλίψη καὶ ἀγανάκτηση τὸ ὅτι τὸ μοναδικὸ ἀπομεινάρει ποὺ παραμένει ἀπὸ τὴ μοναστηριακὴ κληρονομιά τῆς Φιλοθέης στὴν Καλογρέζα, ὄχι μόνον καταρρέει καὶ κείνο. Ἀλλὰ διεκδικητὲς καὶ ἄσχετοι μετὰ τὴν ἱστορία, τὶς ρίζες καὶ τὴν ἱερότητα τοῦ τόπου, ζητοῦν νὰ τὸ γκρεμίσουν καὶ νὰ τὸ ἱσοπεδώσουν. Προκειμένου νὰ χτίσουν καὶ ἐκεῖ πολυκατοικίες.

Καὶ ὅμως, αὐτὸ τὸ μνημεῖο-ερείπιο, στὰ χρόνια ποὺ ζοῦσε ἡ Φιλοθέη ἦταν ἓνα ζωντανό, μυστικὸ κέντρο τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς Ρωμιοσύνης, ὅπου ἡ Μαῖστρα μετὰ τὶς μοναχὲς τῆς βίωσε τὴ λειτουργικὴ ζωὴ, κατέφυγε ἄλλοτε γιὰ λόγους πνευματικῶν καὶ ἄλλοτε γιὰ ἀσκητικῶν. Δίδασκε τὰ ἅγια τῶν ἁγίων τῆς Πίστης καὶ τοῦ Γένους, χωρὶς νὰ τὴν ἀκοῦν οἱ Τούρκοι. Καὶ βέβαια κατέφευγαν ἐκεῖ γιὰ νὰ

σωθοῦν, ὅταν τὶς κυνηγοῦσαν τὴν ἴδια καὶ τὶς μοναχὲς τῆς οἱ μανιασμένοι Τούρκοι.

Σήμερα ἀπ' αὐτὸ τὸ συγκρότημα τῆς ἁγιασμένης μοναστικῆς πολιτείας ἔχουν μείνει μόνον κάποινα ντουβάρια ἀπὸ τὸ περιτοίχισμα, ἓνα -δυὸ κελλιά ποὺ καταρρέουν, ὁ ἀνοιχτὸς χώρος τῆς αὐλῆς καὶ τὸ Καθολικὸ: τὸ γνήσιο, τὸ αὐθεντικὸ ἐκκλησάκι τῆς Φιλοθέης, ὅπου ἐκεῖ γίνονταν οἱ κρυφὲς ἀγρυπνίες, οἱ πανηγυρικὲς λειτουργίες καὶ, κατὰ ποῦ λέει ὁ λόγος, μπαϊνόβγαίνε ἡ Φιλοθέη ὅσο ζοῦσε.

Ἔτσι ἡ ἀποκλειστικότητα τῆς μοναδικότητάς του σ' ὀλόκληρο τὸ Λεκανοπέδιο τῆς Ἀττικῆς –καὶ ὄχι μόνον– τὸ καθιστᾷ ἀνεκτίμητη κληρονομιά τῆς Ἱστορίας, τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Γένους. Εἶναι δηλαδὴ ἓνας χώρος μνήμης, συνείδησης, ταυτότητας καὶ αὐτογνωσίας τῶν Ἑλλήνων Ὀρθοδόξων. Ἐνα ἱερὸ Τέμενος ἀπὸ τὸ ὁποῖο οἱ Νεοέλληνες μποροῦν νὰ ἀντλήσουν οὐσιαστικὰ στοιχεῖα ἔμπνευσης, ἐνθουσιασμοῦ καὶ παιδείας γιὰ τὸ παρὸν καὶ τὸ μέλλον τους. Καὶ εἶναι γνωστὸ ὅτι κανεὶς δὲν μπορεῖ νὰ προκόψει σήμερα καὶ πάντοτε ἂν δὲν κοιτάζει πίσω του, στὶς ρίζες του, στὴν ἱστορία του καὶ στὴν παράδοσή του. Γιατί, γράφει ὁ Ἀρθοῦρος Σλέσινγκερ: *«Ὅπως οἱ ἄνθρωποι ποὺ χάνουν τὴ μνήμη τους, δὲν γνωρίζουν ἀπὸ ποῦ ἔρχονται καὶ ποῦ πηγαίνουν, ἔτσι καὶ τὸ ἔθνος ποὺ δὲν ἔχει συνείδηση τοῦ παρελθόντος του, εἶναι ἀνίκανο νὰ διαχειριστεῖ τὸ παρὸν καὶ τὸ μέλλον του».*

Καὶ βέβαια ἡ Φιλοθέη Μπενιζέλου, στὰ πιὸ δύσκολα χρόνια τῆς τουρκικῆς δουλείας, κράτησε ἀγρυπνὴ τὴ θρησκευτικὴ, τὴν πνευμα-

*Ἀπὸ τὰ κελλιά ποὺ ἀπέμειναν
καὶ θέλουν νὰ τὰ κάνουν οἰκόπεδο
πρὸς «ἀξιοποίηση».*

τικὴ καὶ ἐθνικὴ συνείδηση τοῦ Γένους. Καὶ μάλιστα μετὰ μοναδικὸ σθένος καὶ ἐπιμονή. Μετὰ αὐτοθυσία.

Ἦλα αὐτὰ ὅμως λίγοι Νεοέλληνες τὰ γνωρίζουν. Καὶ ὁ λόγος εἶναι γιὰτις δυὸ αἰῶνες τώρα συστηματικὰ καὶ ὑπουλα, ἄνθρωποι ἐπιτήδευοι, ξένοι καὶ ντόπιοι μετὰ ὑποπτα κίνητρα, προσπαθοῦν νὰ καταστρέψουν καὶ νὰ ἀφανίσουν τὴ βυζαντινὴ καὶ μεταβυζαντινὴ μας κληρονομιά. Νὰ ἀποσυνδέσουν τὸ λαὸ

ἀπὸ τὶς πραγματικὲς ρίζες του. Καὶ νὰ τὸ ἀποκόψουν ἀπὸ τὶς ἀστείρευτες πηγὲς τῆς κληρονομιάς καὶ τῆς ζωῆς του. Ἔχουν μιὰ ἔμμονη ἀρχαιολατρεία στὸν οὐτοπικὸ βωμὸ τῆς ὁποίας ἔχουν θυσιάσει καὶ θυσιάζουν ἀκόμα ἀμύθητους θησαυροὺς τῆς πρόσφατης καὶ πιὸ γνήσιας παράδοσής μας.

Γιὰ τὸ συγκεκριμένο ζήτημα, ὅμως, πρέπει νὰ γνωρίζουμε ὅλοι ὅτι εἴμαστε ἐγγόνια τῆς Ἁγίας Φιλοθέης Μπενιζέλου. Καὶ ἔχουμε χρέος νὰ διαφυλάξουμε μετὰ κάθε θυσία τὰ ἴχνη, τὰ βήματα, τὴ ζωντανὴ παρουσία τῆς στὰ ἅγια χώματα ποὺ κινήθηκε ἡ ἴδια καὶ ἡ ἀφοσιωμένη ἀκολουθία της. Αὐτὰ ἀνήκουν σὲ ὅλους μας καὶ κανένας δὲν μπορεῖ νὰ τὰ προσεταιριστεῖ ὅποια «δικαιώματα» καὶ ἂν ἐπικαλεῖται, πάντοτε χοϊκὰ καὶ πρόσκαιρα. Αὐτὰ τὰ ὁποῖα ἐξαφανίζονται μπροστὰ στὴ διαχρονικότητα τῆς Φιλοθέης καὶ τοῦ αὐθεντικοῦ Μοναστηριοῦ τῆς στὴν Καλογρέζα, τοῦ μόνου ποὺ μᾶς ἔμεινε ὡς κληρονομιά, φλάμπουρο καὶ ἱερὸ Προσκύνημα.

*«Ὡς ἀστήρ φαεινότητος
ἐν τῷ σκότει ἐπέλαμψας
καὶ ὡς ἄνθος εὖοσμον
καὶ μυρόπνοον
ἐν τῷ χειμῶνι ἐξήνθησας·
ὡς φῶς καὶ ὡς ἥλιος
ἐξανέτειλας φαιδρῶς
ἐν Ἀθήναις, θερμαίνουσα
καὶ φωτίζουσα
τοὺς δουλεία στυγνῇ ἐξοφωμένους·
ὅθεν ἅπαντες τιμῶμεν,
ὦ Φιλοθέη, τὴν μνήμην σου».*

‘Ο Γέροντας ‘Αμβρόσιος τῆς Μονῆς Δαδίου (1912-2006)

‘Ο ζήσας ἀπαραποίητον τὴν ἐκ τῶν ἁγίων πατέρων εὐσέβειαν

Μία ἀπὸ τὶς ἁγιασμένες μορφές τῆς ἐποχῆς μας ὑπῆρξε ὁ ‘Αρχιμανδρίτης ‘Αμβρόσιος Λάζαρης, πνευματικὸς τῆς ‘Ιερᾶς Μονῆς Παναγίας Γαυριώτισσας Δαδίου καὶ χιλιάδων χριστιανῶν ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη τῆς Ἑλλάδος, ὁ ὁποῖος, πλήρης ἡμερῶν, διακονούμενος ἀπὸ τὴν μικρὴ ἀδελφότητα τῆς Μονῆς του, ἀνεπαύθη ἐν Κυρίῳ τὴν 2αν Δεκεμβρίου τοῦ παρελθόντος ἔτους.

Τὸ πλήθος ποὺ συνέρρευσε στὴν ‘Ιερὰ Μονὴ Δαδίου ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη τῆς χώρας μας, ἡ παρουσία ἀνωτάτων κρατικῶν λειτουργῶν, ἡ συμμετοχὴ δεκάδων Κληρικῶν καὶ Μοναχῶν ὑπῆρξε τὸ ἀποκορύφωμα τοῦ σεβασμοῦ καὶ τῆς ἀγάπης πρὸς τὸν σεβαστὸ Γέροντα, ποὺ συνολικὰ ἐκφράστηκε καὶ ἐκδηλώθηκε κατὰ τὴν ἐξόδιο ‘Ακολουθία. ‘Ολοι συνείχοντο ἀπὸ τὴν αἴγλη ποὺ ἐξέπεμπε ἡ προσωπικότητά του καὶ ἀπὸ τὸ συναίσθημα τῆς χαρμολύπης ποὺ χαρακτηρίζει τοὺς ἐν ἐπιγνώσει χριστιανούς αὐτὲς τὶς ὥρες τῆς θλίψεως τοῦ θανάτου. ‘Ο π. ‘Αμβρόσιος ἦταν πηγὴ ‘Αγιορείτικης εὐωδίας Χριστοῦ στὸν κόσμο, ποὺ ἀνέβλυζε τὸ «ζῶν ὕδωρ» τοῦ Πνεύματος καὶ ἐδρόσιζε τὶς ψυχές τῶν πεινῶντων καὶ διψῶντων τῆ δικαιοσύνης». Ἡ ἱστορικὴ Μονὴ τῆς Παναγίας ‘Αμφικλείας ἀπέκτησε φήμη χάρις σ’ αὐτὸν καὶ ἡ ‘Ιερὰ Μητρόπολη Φθιώτιδος ὄχι μόνον στὴν περιοχὴ τῆς Λοκρίδος, ἀλλὰ σὲ ὅλοκληρο τὸ εὖρος τῆς ἀρδεύτηκε ἀπὸ τὰ ζεῖδωρα νάματα τῆς ἀπλοϊκῆς καὶ γνήσιας πνευματικότητάς του.

‘Ο μακαριστὸς π. ‘Αμβρόσιος Λάζαρης γεννήθηκε στὸ χωριὸ Λαζαράτα τῆς Λευκάδος τὴν 21ην Δεκεμβρίου τοῦ ἔτους 1912 ἀπὸ γονεῖς εὐσεβεῖς, τὸν διδάσκαλο Παναγιώτη Λάζαρη καὶ τὴν Λουῖζα. Ἦταν τὸ τέταρτο τέκνο τῆς πολύτεκνης οἰκογένειάς του. ‘Απὸ τὴν νηπιακὴ του ἡλικία ὁ μικρὸς Σπυρίδων χαρακτηριζόταν ἀπὸ τὴν ἡρεμία τοῦ χαρακτῆρα του καὶ τὴν ἀγάπη του πρὸς τὴν ‘Εκκλησία. Τὸ ἦθος του

**Τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Φθιώτιδος
κ. Νικολάου**

σμίλευσε ἡ εὐλαβὴς μητέρα του, ἡ ὁποία λόγῳ τῆς ἀπουσίας τοῦ συζύγου της στοὺς πολέμους, εἶχε ἀναλάβει ὅλο τὸ βάρος τῆς ἀνατροφῆς τῶν τέκνων. ‘Ο Σπυρίδων τελείωσε μόνον δύο τάξεις τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου, διότι ἐν τῷ μεταξύ ἔπρεπε νὰ βοηθεῖ τὴν μητέρα του στὶς ἀγροτικές ἐργασίες. ‘Οταν ἤλθε ὁ καιρὸς κατετάγη στὶς τάξεις τοῦ Στρατοῦ καὶ ὑπηρέτησε τρία χρόνια στὰ ἀνάκτορα ὡς εὐζωνας, καθότι ἦταν ὑψηλός, εὐθυτενὴς καὶ ὁμορφος νέος.

‘Οταν ἀπολύθηκε ἀπὸ τὸ Στρατὸ ἔλαβε τὸ κάλεσμα τοῦ Θεοῦ διὰ τὸν Μοναχικὸ βίον. Μὲ ἕνα συντοπίτη καὶ φίλο του μετέβη στὸ ‘Αγιον ‘Ορος χάριν προσκυνήσεως τῶν ἁγίων σεβασμάτων καὶ διὰ νὰ παρακαλέσῃ τὴν Παναγία νὰ τοῦ δείξει δρόμο ποὺ ἔπρεπε νὰ πορευθεῖ. Γοητεύθηκε καὶ σαγηνεύθηκε ἀπὸ τὸν ‘Αγιορείτικο Μοναχισμό καὶ εἰσήλθε στὴν ‘Ι. Μ. Κουτλουμουσίου, στὴν ὁποία ψυχῆ τε καὶ σώματι ἐπιδόθηκε εἰς τὴν ὑπακοή, τὴν ἄσκηση καὶ τὴν προσευχή.

Χαρακτηριστικὰ ἔλεγε ὁ Γέροντας: «Πῆγα στὸ ‘Αγιον ‘Ορος γιὰ λίγες μέρες καὶ ἔμεινα εἴκοσι χρόνια». Μετὰ τριετὴ δοκιμασία ἐκάρη ἀπὸ τὸν ‘Ηγούμενο Δαμασκηνὸ Μοναχὸς καὶ ἔλαβε τὸ ὄνομα Χαρίτων. Οἱ ἐπιδόσεις τοῦ νεαροῦ Μοναχοῦ Χαρίτωνος στὰ Μοναχικὰ διακονήματα ἦσαν ἄριστες. ‘Εζήσε μὲ τέλεια ὑπακοή τὴν σκληρὴ, ἀλλὰ παιδαγωγοῦσα καὶ ἀγιαζοῦσα ζωὴ τοῦ Μοναστηριοῦ. Αὐστηρὸς τηρητῆς τῶν Μοναχικῶν ὄρκων καλλιέργησε τὴν ἀδιάλειπτη προσευχή, τὴν τέλεια ὑπακοή, τὴν πατερικὴ νηστεία, τὴν παιδικὴ ἀπλότητα καὶ ἀκακία, τὴν καθημερινὴ ἀνελλιπῆ συμμετοχὴ στὶς ἀγρυπνίες καὶ γενικὰ τὴ θεία λατρεία, τὴν πρόθυμη ἐργατικότητα καὶ πολὺ ἐνωρὶς ἔφθασε σὲ ὕψη ἀρετῆς. ‘Οπως φάνηκε ἀπὸ τὴν συ-

νέχεια τῆς ζωῆς του ἡ πρόνοια τοῦ Θεοῦ τὸν προόριζε γιὰ μιά ἐν τῷ κόσμῳ ἀποστολὴ πρὸς σωτηρία ψυχῶν. Ἡ σκληρὴ ζωὴ καὶ οἱ τραχεῖς πνευματικοὶ ἀγῶνες ἔκαμψαν τὴν υγεία του ὅποτε ἀναγκάστηκε ὕστερα ἀπὸ παραίνεση τοῦ διακριτικοῦ Γέροντος Πορφυρίου νὰ κατέλθῃ στὴν ‘Αθήνα. ‘Εκεῖ μὲ πρόταση τοῦ π. Πορφυρίου, ἐφημερίου τότε τῆς Πολυκλινικῆς ‘Αθηνῶν, συνεδέθη μὲ τὴν ‘Ηγουμένη τῆς ‘Ι. Μ. Δαδίου Παρθενία καὶ χειροτονήθηκε Διάκονος καὶ Πρεσβύτερος ἀπὸ τὸν Μητροπολίτη Φθιώτιδος ‘Αμβρόσιο, ὁ ὁποῖος τοῦ ἔδωσε καὶ τὸ ὄνομά του. ‘Αφοῦ παρέμεινε σὲ ἐνορίες τῆς ‘Αττικῆς (Γλυκὰ Νερά καὶ Τρεῖς ‘Ιεράρχες Καισαριανῆς) ἕξι χρόνια γιὰ νὰ στηρίξει οικονομικὰ τὴν ‘Ι. Μ. Δαδίου, ἡ ὁποία εἶχε πολλές δυσχέρειες, ὕστερα ἐγκαταστάθηκε στὴν Μονὴ του, ὅπου παρέμεινε μέχρι τοῦ θανάτου του.

‘Ο μακαριστὸς π. ‘Αμβρόσιος τήρησε στὴ ζωὴ του «ἀκίβδηλον, γνησίαν καὶ ἀπαραποίητον τὴν ἐκ τῶν ἁγίων πατέρων εὐσέβειαν». Δὲν διέθετε ἐπιστημονικοὺς τίτλους. Ἡ σοφία τοῦ ἐδόθη «ἀνωθεν» ὡς καρπὸς τοῦ ἁγίου Πνεύματος. Ἡ εὐλάβειά του πρὸν τὸν Θεὸ τοῦ ἐχάρισε τὴν πνευματικὴ μόρφωση κατὰ τὸ Γραφικὸ λόγο: «‘Αρχὴ σοφίας φόβος Κυρίου καὶ βουλὴ ἁγίων σύνεσις». Ἡ παρουσία του ἦταν πάντοτε καὶ παντοῦ ἐποικοδομητικὴ. Μὲ τὴν πατρικὴ του ἀγάπη καὶ τὶς ἀγιοπνευματικὲς νουθεσίες του στηρίξε ἀνθρώπους, οἱ ὁποῖοι κατέ-

φευγαν στὸ πετραχῆλι του καὶ ζητοῦσαν ἐπιστήριξη στὶς καταιγίδες τῆς ζωῆς τους. Ἡ σύνεση καὶ διορατικότητά του ἔφερε πολλοὺς πιὸ κοντὰ στὴν ἐν Χριστῷ ζωὴ καὶ προσέλκυσε σοφοὺς καὶ ἐπιστήμονες στὴν ‘Εκκλησία.

Ζῶντας μέσα στὰ θαύματα τοῦ Θεοῦ, δὲν παρέλιπε νὰ συμβουλευε τοὺς ἀπελπισμένους νὰ προσδοκοῦν τὴν θεία ἐπέμβαση στὸ πρόβλημά τους. Τὸ ὕφος τοῦ λόγου του, ὁ τρόπος τῆς διδασχῆς του, ἡ παιδικότητα τῆς ἀφηγήσεως τῶν θείων ἀποκαλύψεων, ἡ βεβαιότητα τῆς πίστεώς του, ἡ ἰλαρότητα τοῦ προσώπου του καὶ τὸ γαλήνιο τῆς παρουσίας του περιέγραφαν ἕνα ‘Αββᾶ τῆς ἐρήμου, ποὺ δὲν παράλλαξε καὶ ἀλλοίωσε ὁ κόσμος, ἀλλὰ μέσα στὴν ἀντίθεσή του περισσότερο ἀνεδείκνυε ὡς μιά οὐράνια παρουσία. Τὸ μετόχι τῆς Μονῆς στὸ Παγκράτι τῶν ‘Αθηνῶν καὶ τὸ Μοναστήρι στὴν ‘Αμφικλεία δέχονταν καθημερινὰ πολὺ κόσμο, ἰδίως νέους ἀνθρώπους, ποὺ ἤθελαν νὰ τὸν γνωρίσουν καὶ νὰ λάβουν τὴν εὐχή του. ‘Οποῖος συνμιλοῦσε μαζί του διαπίστωνε, ὅτι ἐκεῖνος μιλοῦσε «ἀπὸ καρδίας», ὄχι ἀπὸ διανοίας, καὶ ἦταν συνδεδεμένος μὲ ἕνα ἄλλο κόσμο, ἀπὸ τὸν ὁποῖο ἐλάμβανε καὶ μετέδιδε μηνύματα σωτηρίας καὶ ἐλπίδας. Πολλὰ λέγονται γιὰ τὸ προορατικὸ του χάρισμα, γιὰ τὰ παράδοξα σημεῖα καὶ τὶς θεῖες ἀποκαλύψεις. ‘Εκεῖνος, ὅσα ὁ λαὸς ἔλεγε παράδοξα, τὰ θεωροῦσε φυσιολογικὰ ἐπισημαίνοντας, ὅτι ὁ χῶρος τῆς ‘Εκκλησίας εἶναι τόπος θαυμάτων πολλῶν, τὰ ὁποῖα οἱ πιστοὶ βιώνουμε καθημερινὰ. ‘Αποποιόταν τὶς τιμές καὶ στοὺς ἐπαίνους σιωποῦσε. Πάντοτε ἔδιδε τὸ παράδειγμα τοῦ ταπεινοῦ βίου καὶ τῆς κεκρυμμένης πνευματικότητος.

‘Ο π. ‘Αμβρόσιος ἦταν μιά ζωντανὴ παρουσία τοῦ Θεοῦ μέσα στὸν κόσμο. ‘Αφήκε μνήμη ἁγίου ‘Ιερομονάχου καὶ ἀπῆλθε τιμῶμενος ὑπὸ πάντων. Δοξάσθηκε ἀπὸ τὸν Θεὸ μὲ τὶς δωρεές τοῦ Παναγίου Πνεύματος καὶ δόξασε τὴν ‘Εκκλησία μὲ τὴν ἀφοσιωμένη ἱερατικὴ καὶ μοναχικὴ διακονία του. Δικαίως ὁ εὐσεβὴς λαὸς τὸν συγκαταλέγει στὴν χορεία τῶν ἐκλεκτῶν καὶ τὸν θεωρεῖ ὡς ἕνα τῶν μεγάλων ἁγιασμένων ἱερατικῶν μορφῶν τοῦ αἰῶνος μας. Στὸ θρόνο τοῦ οὐρανοῦ ‘Αρχιερέως παριστάμενος ἄς πρεσβεύει ὑπὲρ τῆς παλαιφάτου Μονῆς τῆς Θεομήτορος, τῶν πνευματικῶν του τέκνων καὶ ἡμῶν.

Του Πρωτ. κ. Βασιλείου Θερμού

ΓΥΧΝΑ διαβάζουμε σε έφημερίδες και περιοδικά διατροφικές πληροφορίες για την θρεπτική αξία κάθε τροφίμου. Αυτό που με ένοχλει, όμως, είναι ή αφηρημένη και εκτός οποιουδήποτε πλαισίου παροχή θεωρητικών πληροφοριών. Δεν μαθαίνουμε π.χ. και ποιά φυτοφάρμακα βάζουμε μέσα μας τρώγοντας μήλα του σήμερα, αλλά μόνο ποιές βιταμίνες προσλαμβάνουμε με το είδος «μήλο» γενικώς. Δεν γίνεται συζήτηση ποιούς ρύπους ή όρμονες περιέχει το μοσχαρίσιο κρέας που καταλήγει στο πιάτο μας, αλλά ποιές πρωτεΐνες μᾶς παρέχει άοριστως το «μοσχαρίσιο κρέας».

Ἐκκλησία στο «ἐδῶ καὶ τώρα»

Αὐτή ή ἄσαρκη πληροφόρηση καταλήγει ἄχρηστη ἐν τέλει, διότι είναι ἀποκομμένη ἀπὸ τὴν πραγματικότητα πού μᾶς περιβάλλει. Είναι ή πραγματικότητα στήν αὐθεντικότητά της, καὶ μόνο αὐτή, πού «ἀποφασίζει» ποιές οὐσίες θά ἐνσωματωθῶν στὸν ὄργανισμό μας καὶ ἔτσι θά συντελέσουν εἴτε στήν υγεία μας εἴτε στήν ἀρρώστια μας. Ἐ, λοιπόν, τὸ ἴδιο ἀκριβῶς συμβαίνει συχνά με τὸν λόγο μας περὶ τῆς Λατρείας.

Ἄσχετα θέματα, θά σκεφθεῖ κάποιος. Κι ὁμως, τὰ κάνει νὰ μοιάζουν ή ἀνθρώπινη συνήθεια νὰ ρέπουμε πρὸς τὸ γενικὸ καὶ ἀφηρημένο. Ἡ ἀπροθυμία μας νὰ κοιτάξουμε κατὰματα τὸ συγκεκριμένο, τὸ «ἐδῶ καὶ τώρα». Πῶς διαπράττουμε αὐτὸ τὸ σφάλμα στή Λατρεία;

Πολλές φορές ἐπικαλούμαστε τὴν «θαυμάσια ἐκκλησιαστική μας μουσική», τὴν ὁποία, ὁμως, οἱ ἄνθρωποι δὲν ἔχουν τὴν εὐκαιρία νὰ ἀπολαύσουν, ἀφοῦ ὁ ψάλτης τῆς συγκεκριμένης ἐνορίας τοὺς είναι παράφωτος ή ἐπιδεικτικός ή ἐκκωφαντικός ή... Ἄλλοτε μιλοῦμε στοὺς πιστοὺς γιὰ τὰ «ὑπέροχα νοήματα» τῶν

ὑμνων, ἀπὸ τοὺς ὁποίους, ὁμως, δὲν φθάνουν στὰ αὐτιά τους παρὰ ἀποσπασματικές λέξεις, καὶ αὐτὲς φθαρμένες. (Γιὰ πλήρες νόημα ἔστω μιᾶς πρότασης οὔτε λόγος). Κάποιες φορές πλέκουμε τὸ ἐγκώμιο τῆς «μυσταγωγικῆς Λατρείας μας», ἀλλὰ ὅταν ὁ πιστὸς πεισθεῖ καὶ προσέλθει σ' αὐτὴν βρίσκει τοὺς ἱερεῖς νὰ μιλοῦν μεγαλοφώνως στὸ ἱερό, τὸν λειτουργὸ νὰ μουρμουρίζει, τὸ νεωκόρο νὰ τραβᾷ θορυβωδῶς καθίσματα, τοὺς ἐπιτρόπους νὰ μετροῦν χρήματα ή νὰ μιλοῦν ἀγενῶς κ.π.ἄ. Καὶ αὐτὸς πρέπει νὰ πείσει τὸν ἑαυτό του ὅτι μυσταγωγείται!

Τὰ παραδείγματα εἶναι ἀναρίθμητα. Τὸ χειρότερο, ὁμως, εἶναι ὅτι δὲν τὰ συνειδητοποιοῦμε καὶ συνεχίζουμε νὰ προσκαλοῦμε τοὺς πιστοὺς σὲ εἰκονικές πραγματικότητες, σὲ ὁμορφα λόγια καὶ ὄχι σὲ ἔργα, σὲ διανοητικὰ κατασκευάσματα τῆς φαντασίας μας. Τὸ λάθος ἐδῶ βρίσκεται στὸ γεγονός ὅτι θεωροῦμε πῶς ὑπάρχει μιᾶ φανταστική Ἐκκλησία, ἐνῶ ή Ἐκκλησία παίρνει σάρκα καὶ ὀστᾶ ἀπὸ ἐμᾶς τοὺς ἴδιους στὸ «ἐδῶ καὶ τώρα». Βεβαίως συλλειτουργεῖ μαζί μας ὁλόκληρος ὁ οὐρανός, ἀλλὰ πάει πολὺ νὰ ἀπαιτοῦμε ἀπὸ τὸν πιστὸ νὰ τὸ φαντασθεῖ, ἐνόσω δὲν τὸν βοηθᾷ αὐτὸ πού ζεῖ γύρω του. Δὲν λέμε πῶς τὰ ὁρατὰ μέσα στήν Ἐκκλησία μᾶς ἀνάγουν στὰ ἀόρατα;

Ἡ διαστρέβλωση αὐτὴ τοῦ νοήματος τῆς Ἐκκλησίας προκαλεῖ σύγχυση καὶ ἀπογοήτευση στὰ χαλαρὰ συνδεδεμένα μέλη της, διότι τοὺς δίνει τὴν ἐντύπωση ἐνὸς γιγάντιου ὄργανισμοῦ πού τὸν χαρακτηρίζουν συγκεκριμένα μέσα καὶ συγκεκριμένοι σκοποὶ. Ποιοὶ σκοποὶ ἐκφράζονται (γιὰ νὰ φέρω ἕνα παράδειγμα) ἀπὸ τὴν τόσο συνηθισμένη σκηνὴ τῆς λατρείας κατὰ τὴν ὁποία ὁ ψάλτης, με πολὺ χειροπιαστὰ μέσα- τὰ μικρόφωνα καὶ τὴ φωνή του- βασιανίζει τὴν ἀκοή τῶν πιστῶν με κάτι πού κάποτε ἀποτελοῦσε ἐπιστολὴ τοῦ ἀποστόλου Παύλου; Τέτοια στιγμιότυπα εἶναι ἀκατανόητα γιὰ ὄσους κατὰ καιροὺς παίρνουν τὸ θάρρος

Τὰ ἐρωτήματά σας καὶ οἱ προτάσεις σας νὰ ἀπευθύνονται στὸν π. Βασίλειο Θερμό, Ἐρατοῦς 11, Παλλήνη 153 51 ή στὸ thermosv@otenet.gr.

νὰ κάμουν τὸ πρῶτο βῆμα πρὸς τὴν Ἐκκλησία. Ἄλλὰ καὶ τοὺς τακτικούς πιστοὺς ή νοοτροπία αὐτὴ τοὺς ἐμποδίζει νὰ καταρτισθοῦν περαιτέρω καὶ νὰ καλλιεργηθοῦν βαθύτερα, ἀφήνοντάς τους στήν ἐπιφάνεια καὶ στήν τυπολατρεία.

Μιὰ τέτοια ζωντάνεια τῆς Λατρείας, πού θά τὴν καταστήσει ἀληθινὴ στὸ «ἐδῶ καὶ τώρα», εἶναι ἀδύνατο νὰ ἐπιτευχθῆ χωρὶς τὴν ἐνεργοποίηση ὁλόκληρου τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ σώματος. Τὴ συμψαλμωδία καὶ συναπαγγελία καὶ γενικότερα τὴν συμμετοχὴ τῶν πιστῶν στὸ λατρευτικὸ γεγονός τὴν ἐπιτάσσουν ή ἱστορία καὶ ή ἐκκλησιολογία. Ἄλλὰ καὶ οἱ σύγχρονες ἐξελίξεις, ἀφοῦ οἱ ἄνθρωποι στήν ἐποχὴ μας ἀνέχονται ὄλο καὶ λιγώτερο τὴν παθητικότητα. Διαφορετικά, ἂν δὲν ἀλλάξουμε πορεία, φοβοῦμαι ὅτι σὲ λίγο θά δίνουμε τὴν εἰκόνα ἐνὸς ὄργανισμοῦ ὁ ὁποῖος μισθώνει στελέχη (κληρικούς καὶ ψάλτες) γιὰ νὰ διεκπεραιώσῃ τὴ Λατρεία του. Ἴσως νὰ ἀκούγεται βαρὺ, ἀλλὰ ἂς ἀναλογιστοῦμε πῶς συχνὰ φαινόμαστε ἀποξενωμένοι ἀπὸ αὐτὸ πού κάνουμε...

Κληρικούς καὶ ψάλτες φυσικὰ χρειάζεται ή Ἐκκλησία μας, ἀλλὰ πρέπει νὰ τοὺς ἀποκτᾷ μέσα ἀπὸ μιᾶ ὄργανική διαδικασία, νὰ προκύπτουν ὡς ἀπόσταγμα τῆς ἐσωτερικῆς τῆς ζωῆς. Κάτι παραπάνω: νὰ δονοῦνται ἀπὸ αὐτὴ τὴν ἐσωτερικὴ ζωὴ, νὰ τοὺς ἐμπνέει ή ὄργανική ἐνότητα με τὸν λαὸ τοῦ Θεοῦ. Διαφορετικά ἀπλῶς προσλαμβάνονται γιὰ νὰ ἐκτελοῦν κάτι πού ἀπλῶς παραλάβαμε. Εἶναι τραγικὸ νὰ χρειάζεσαι κάποιον ἄλλον ἐπὶ πληρωμῆ γιὰ νὰ μιλήσεις στὸν Πατέρα σου...

Τὸ ζήτημα δὲν περιορίζεται μόνο στή Λατρεία ἀλλὰ στή συνόλη ἐκκλησιαστικὴ ζωὴ. Κοπέλλα 25 ἐτῶν μοῦ ἔλεγε ὅτι, ἐπηρεασμένη ἀπὸ τὴν γιαγιά της, πήγαινε στή Λειτουργία

κάθε Κυριακὴ ἀπὸ τὰ 9 ὠς τὰ 17 τῆς χρόνια. Μόνη! Λοιπόν, αὐτὰ τὰ 8 χρόνια κανεὶς ἀπολύτως δὲν τὴ ρώτησε κάτι, δὲν τῆς ἀπηύθυνε τὸ λόγο. Τὸ ἐκκλησιαστικὸ σῶμα ἔβλεπε δίπλα του ἕνα παιδί μοναχικὸ καὶ δὲ νοιάστηκε γιὰ τίποτε! Περιμένουμε αὐτὸ τὸ ἐκκλησιαστικὸ σῶμα νὰ δέεται ὑπὲρ «νοσοῦντων, καμνόντων, αἰχμαλώτων κτλ.»; Καὶ ὁμως, ὑποστηρίζουμε πῶς ή Ἐκκλησία μας δέεται γιὰ τὸν σύμπαντα κόσμον ἀνελλιπῶς. Ποιὰ Ἐκκλησία; Ὑπάρχει ἄλλη; Ἄφοῦ ἐμεῖς εἴμαστε!

Ὅσο πιὸ φτωχὴ εἶναι ή πραγματικὴ Ἐκκλησία, τόσο πιὸ μεγαλοπρεπῆς καὶ βαρύνουσα γίνεται ή φανταστικὴ Ἐκκλησία. Αὐτὸς εἶναι ὁ ψυχολογικὸς νόμος τῆς ἀναπληρώσεως: προσπαθεῖ κανεὶς νὰ προσεγγίσει διὰ τῆς φαντασίας αὐτὰ πού στερεῖται στήν πραγματικότητα. Πρακτικὰ αὐτὸ σημαίνει ὅτι γινόμαστε εὐκολοὶ στὶς διακηρύξεις χωρὶς νὰ ἔχουμε μιᾶ ζωντανὴ πραγματικότητα στήν ὁποία νὰ μποροῦμε νὰ παραπέμψουμε.

Ἐτσι, λοιπόν, φρονῶ ὅτι χρειάζομαστε μιᾶ ἐπιστράτευση πού θά ἀποβλέπει στή βελτίωση τοῦ συγκεκριμένου. Θά χρειαστεῖ νὰ μποῦμε στή θέση τοῦ πιστοῦ καὶ νὰ σκεφθοῦμε μία-μία τὶς λεπτομέρειες τῆς Λατρείας μας. Κυρίως ὀφείλουμε νὰ φαντασθοῦμε τί προσλαμβάνει κατὰ τὴν τέλεση τῶν Μυστηρίων. Ὁ πιστὸς δὲν συναντᾷ τὴ Λατρεία ἀοριστως, ἀλλὰ τὴ συγκεκριμένη Λατρεία πού διεξάγεται ἀπὸ συγκεκριμένους ἄνθρώπους. Θά ἀπαιτηθεῖ νὰ διορθώσουμε ἀρκετὰ δικά μας καὶ πολλὰ τῶν ψαλτῶν μας, τῶν νεωκόρων μας, τῶν παιδιῶν τοῦ ἱεροῦ, τῶν ἐπιτρόπων. Ἄν γι' αὐτοὺς εἶναι «ἀγνοήματα», γιὰ ἐμᾶς εἶναι ἁμαρτήματα (τουλάχιστον ἔτσι λέμε στή Λειτουργία).

Πρὶν ἀπὸ λίγο καιρὸ ἀκούσαμε νὰ ψάλλεται ή φράση: «ἐπίγειον τὸ φαινόμενον καὶ ὑπὲρ τοὺς οὐρανοὺς τὸ νοούμενον!». Ἴσως δὲν θά ὑπῆρχε καταλληλότερη γιὰ νὰ ἀποδώσει τὸ πνεῦμα τῆς Ὁρθόδοξης Λατρείας μας. Ἀποστολή μας εἶναι, φυσικὰ, νὰ ἐξηγοῦμε ὅσο γίνεται καλύτερα στὸν κόσμον εἰς τί ἔγκειται τὸ ὑπερουράνιο «νοούμενον». Ἄλλὰ, συγχωρήστε με, δὲν θά μᾶς πιστέψει κανεὶς ὅσο δὲν φροντίζουμε τὸ «ἐπίγειον φαινόμενον». Ἐπιμελῶς καὶ ἐντίμως, «τῇ χαρᾷ καὶ τῷ φόβῳ».

Κυκλοφόρησαν τὰ πρακτικά τῆς ἡμερίδος πού διοργανώθηκε ἀπὸ τὴν Εἰδικὴ Συνοδικὴ Ἐπιτροπὴ Θείας καὶ Πολιτικῆς Οἰκονομίας καὶ Οἰκολογίας, ὑπὸ τὸν τίτλο:

«ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΤΡΟΠΟΥ ΖΩΗΣ ΤΩΝ ΚΑΤΟΙΚΩΝ ΤΩΝ ΜΕΓΑΛΩΝ ΠΟΛΕΩΝ»

Πρωτ. Βασιλείου Α. Γεωργόπουλου,
Δρ.Θ.

Τὸ 1993 ἐκδόθηκε χιλιαστικό ἔντυπο τὸ ὁποῖο ἐπιγράφεται «Οἱ Μάρτυρες τοῦ Ἰεχωβά στὴν Ἑλλάδα». Εἶναι ἓνα ἔντυπο τὸ ὁποῖο, κατὰ τὴν συνήθεια τῆς μετοχικῆς ἐταιρείας «Σκοπιά», ὠραιοποιεῖ τὴν πραγματικότητα σχετικὰ μὲ τὴν ἀκραία αὐτὴ αἵρεση καὶ τὴν ταυτοχρόνως μετοχικὴ ἐταιρεία, καὶ κάνει ἐπιλεκτικὴ καὶ κατευθυνόμενὴ καταγραφὴ τῆς ἱστορίας τῶν Χιλιαστῶν στὴν Ἑλλάδα. Στὸ ἴδιο ἔντυπο ὑπάρχουν ἐπίσης δυσφημιστικὲς καὶ ἀνακριβεῖς ἀναφορὲς γιὰ τὴν πατρίδα μας ὅσο καὶ γιὰ τὴν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία μας.

Μιὰ πιὸ προσεκτικὴ μελέτη, ὅμως, τοῦ ἐντύπου αὐτοῦ, ἀποδεικνύει ὅτι τὸ ἐν λόγω ἔντυπο,

Ἡ ἐταιρεία «ΣΚΟΠΙΑ» αὐτοαποκαλυπτόμενη

παρότι γράφτηκε μὲ σκοπὸ τὴν ὠραιοποίηση καὶ τὴ διαφήμιση τῆς αἰρέσεως, ἀποτελεῖ μιὰ ἐξαιρετικὰ ἀποκαλυπτικὴ γιὰ τὸ χαρακτῆρα καὶ ταυτοχρόνως ὀδυνηρὴ ἀπόδειξη γιὰ τὸ παρελθὸν τῆς μετοχικῆς ἐταιρείας «Σκοπιά».

Διαβάζουμε στὸ ἐν λόγω ἔντυπο: «Ὁ Ἀθανάσιος Καρανάσιος, φωτογράφος καὶ ἐπιμελὴς σπουδαστῆς τῆς ἑβραϊκῆς καὶ τῆς ἑλληνικῆς πού χρησιμοποιήθηκαν γιὰ τὴν συγγραφὴ τῆς Ἀγίας Γραφῆς, εἶχε γίνει Σπουδαστῆς τῆς Γραφῆς τὸ 1910. Στὶς ἀρχὲς τῆς δεκαετίας τοῦ 1920 αὐτὸς ἐκφώνησε τὴ μνημειώδη διάλεξη Ἐκατομμύρια Ζώντων Ἦδη Οὐδέποτε θὰ Ἀποθάνωσιν στὸ Δημοτικὸ Θέατρο τῆς Ἀθήνας. Ὑπῆρξε τόσο τὸ ἐνδιαφέρον, ὥστε ἐκφώνησε ξανά αὐτὴ τὴν ὁμιλία στὴν Αἴθουσα τοῦ Ὁδείου στὴν ὁδὸ Φειδίου» (σ. 6).

Στὴ διάλεξη αὐτὴ, μνημειώδη ὅπως τὴ χαρακτηρίζει ἡ «Σκοπιά», ὑποστηριζόταν ἐπιστῆμως ὅτι ἑκατομμύρια ἄνθρωποι δὲ θὰ πεθάνουν ποτέ. Ὅχι κάποτε, ἀλλὰ «ἤδη» ἔλεγε τότε ὁ Ἑλληνας χιλιαστῆς. Τί ἦταν, ὅμως, αὐτὴ ἡ διάλεξη; Μήπως προσωπικοῦ χαρακτῆρα καὶ ἔμπνευσης ὁμιλία ἐνὸς Ἑλληνα χιλιαστῆ; Ὅχι βεβαίως. Ἡ Ἐταιρεία «Σκοπιά», σὲ ἄλλα ἔντυπά της, μᾶς πληροφορεῖ ὅτι ἡ ὁμιλία αὐτὴ πρωτοεκφωνήθηκε ἀπὸ τὸν τότε πρόεδρο τῆς ἐταιρείας Ἰωσήφ Ρόδερφορντ καὶ ἀποτελοῦσε

τὴν ἐπίσημη ἀποψη καὶ γραμμὴ τῆς ἐταιρείας (Βλ. Ἀποκάλυψη. Τὸ μεγαλειώδες ἀποκορύφωμά της πλησιάζει, 1988, σσ. 152, 173). Γι' αὐτὸ καὶ ἐπαναλήφθηκε συστηματικὰ, τόσο ἀπὸ τὸν Ἰ. Ρόδερφορντ κατὰ τὶς περιόδους του, ὅσο καὶ ἀπὸ ἄλλους χιλιαστὲς ἀνὰ τὸν κόσμο. Ἡ ἴδια ἐπίσης ὁμιλία ἐκδόθηκε καὶ σὲ βιβλίο.

Μέχρι σήμερα, ὅμως, ἡ «Σκοπιά» δὲν εἶπε ποτέ, δὲν ἐξήγησε ποτέ καὶ δὲν ὑπέδειξε σὲ κανένα ποιὰ εἶναι αὐτὰ τὰ ἑκατομμύρια τῶν ἀνθρώπων πού ζοῦσαν ἤδη τὸ 1920 καὶ δὲν θὰ πεθάνουν ποτέ. Πῶς, ὅμως, νὰ μιλήσει ἀφοῦ ἡ ἐν λόγω ὁμιλία, πού ἡ ἐταιρεία «Σκοπιά» τὴ χαρακτηρίζει ὡς «μνημειώδη», σχετίζονταν μὲ μιὰ ψευδοπροφητεία τῆς ἐταιρείας «Σκοπιά» γιὰ τὸ ἔτος 1925.

Τὸ 1925 ἡ ἐταιρεία «Σκοπιά» εἶχε προφητεύσει γιὰ μιὰ ἀκόμη φορά, ὅτι θὰ ἐγκαθιδρύονταν ἡ χιλιετὴς βασιλεία τοῦ Θεοῦ στὴ γῆ καὶ μιὰ παγκόσμια θεοκρατικὴ κυβέρνηση, μὲ τὸ Χριστὸ νὰ κυβερνᾷ, ἔχοντας ὡς ἐπίγειους ὑπουργοὺς τὸν Ἀβραάμ, τὸν Γεδεὼν καὶ ἄλλα βιβλικὰ πρόσωπα. Ἔτσι ἐξηγεῖται καὶ ἡ παρουσία τοῦ χρονικοῦ ἐπιρῆματος «ἤδη» στὸ θέμα τῆς ὁμιλίας, πρὶν τὸ «Οὐδέποτε θὰ Ἀποθάνωσιν». Θὰ ἐπιστρέψουν οἱ ἀρχαῖοι ἀριστεῖς διακήρυττε τότε ὁ Ρόδερφορντ. Εἶχαν μάλιστα ἀγοράσει στὸ Σάν Ντιέγκο τῆς Καλιφόρνιας μιὰ βίλλα πού τὴν ὀνόμασαν «Οἶκο τῶν Ἀρχόντων» γιὰ νὰ μείνει ὁ Ἀβραάμ. (Βλ. **K. Hutten**, *Seher-Grübler-Enthusiasten*, 10η ἔκδ., 1966, σσ. 90-92. Πρωτ. **A. Ἀλεβιζοπούλου** «Μάρτυρες τοῦ Ἰεχωβά» καὶ Ὁρθοδοξία, τόμ. Γ', 1995, σσ. 222-227).

Χωρὶς ἀμφιβολία, τὸ χιλιαστικὸ ἔντυπο «Οἱ Μάρτυρες τοῦ Ἰεχωβά στὴν Ἑλλάδα» εἶναι μιὰ ἀκόμη τρανταχτὴ ἀπόδειξη, ὅπως καὶ ἡ χιλιαστικὴ ὁμιλία «Ἐκατομμύρια Ζώντων Ἦδη Οὐδέποτε θὰ Ἀποθάνωσιν», γιὰ τὸ μελανὸ παρελθὸν τῆς «Σκοπιά» καὶ γιὰ τὸ πόσο ἀδίστακτη εἶναι ἡ ἐταιρεία.

Ἡ «Σκοπιά», αὐτοχαρακτηρίζεται ὡς ὁ «ἀγωγός» τοῦ Ἰεχωβά καὶ ἡ μοναδικὴ ἐπίγειο ὄργανωση τοῦ Θεοῦ. Φροντίζει ὅμως ἐπιμελῶς ν' ἀποκρύπτει τὰ γεγονότα πού ἀποδεικνύουν, ὅτι εἶναι, σὺν τοῖς ἄλλοις καὶ ἓνας μόνιμος καὶ ἀδίστακτος ψευδοπροφήτης. Οἱ ψευδοπροφῆτες, ὅμως, εἶναι πάντοτε ἀντιμέτωποι μὲ τὸ παρελθόν τους, τοὺς λόγους καὶ τὰ ἔργα τους.

ΤΟ ΒΗΜΑ ΤΩΝ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ

(Οἱ ἐπιστολὲς ἀπηχοῦν ἀποκλειστικὰ ἀπόψεις τῶν ὑπογραφομένων)

Πρὸς τὴν
ἀξιότιμη Διεύθυνση
τοῦ περ. ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

Κάθε δημοσίευμα τοῦ καλοῦ, ἀλλὰ καὶ τόσο παρεξηγημένου, ἀδελφοῦ, π. Βασιλείου Θ. Θερμοῦ ἀποτελεῖ ἀναμφίβολα θέμα γιὰ ἰκανὸ διάλογο, ἀπὸ τὸν ὁποῖο ἀσφαλῶς μποροῦν νὰ βγοῦν πολλὰ καὶ χρήσιμα συμπεράσματα. Γιατὶ τὸ θέμα δὲν εἶναι νὰ συμφωνεῖς ἢ ὄχι μὲ τὸν παπα-Βασίλη, ἀλλὰ νὰ κοιτάξεις νὰ ὠφελῆθεις ἀπὸ τὰ ὅσα γράφει καὶ καταθέτει μὲ τὴν εὐθύτητα πού τὸν διακρίνει, τὴν περιστῆ μέριμνα τὴν ὁποία δειχνεῖ ἐν ἀνυποκρίτῳ φιλαδελφία καὶ τὴν προσπάθειά του καὶ προτροπή/πρόκληση γιὰ διάλογο. Φυσικὰ ἐδῶ δὲν θ' ἀσχοληθῶ μὲ τὰ ὅσα καὶ ὅσους παρεξηγοῦν καὶ παρεξηγοῦνται, ἀλλὰ θὰ ἤθελα νὰ πῶ δυὸ πράγματα σχετικὰ μὲ τὸ «ἀνιαρὸ κήρυγμα», ὅπως παρουσιάστηκε, μὲ σημαντικὲς καὶ καίριες θέσεις τοῦ ἐν λόγω ἀδελφοῦ, στὸ τελευταῖο τεῦχος (Ὀκτώβριος 2006) τοῦ «Ἐφημερίου».

Ἀρχικὰ ὀφείλω νὰ πῶ ὅτι εἶμαι ἓνας ἐπαρχιώτης παπᾶς σὲ μιὰ μικρὴ καὶ καθημερινὰ φθίνουσα ἐνορία. Κι αὐτὸ τὸ λέω ὄχι γιὰ νὰ προβάλω τὰ τοῦ οἴκου μου, ἀλλὰ γιὰ νὰ δώσω στὸν ἀναγνώστη μου νὰ καταλάβει τὸ χῶρο πού κινεῖται ὁ ἐπιστολογράφος καὶ φυσικὰ νὰ βγάλει, ὅσο εἶναι δυνατὸ αὐτὸ, σωστότερα συμπεράσματα.

Προσωπικὰ ἔχω καταλάβει ἓνα πρᾶγμα: τὸ ποῖμνιο, μικρὸ εἶναι, μεγάλο εἶναι, ἔχει κουραστῆ ἀπὸ τὰ πολλά, καὶ ἐν πολλοῖς περιττὰ, λόγια. Δὲν θέλει δὲ νὰ τὸ παιδεύουμε μὲ ἐπαναλαμβανόμενες ἢ στερεότυπες ἐκφράσεις, μὲ λόγια φτηνὰ δίχως βίωμα καὶ περιεχόμενο, ἀλλὰ νὰ τοῦ προσφέρουμε ὁμιλία μὲ λέξεις πού ν' ἀπηχοῦν τὴν εἰλικρινειά μας, τὸ ἄγρυπνο ἐνδιαφέρον μας καὶ φυσικὰ τὴν ἐντιμότητά μας. Μπορεῖς δηλαδὴ νὰ πῆς δυὸ λόγια καὶ νὰ εἶναι στέρεα καὶ «πρὸς οἰκοδομήν» καὶ νὰ μιλάς γιὰ ἰκανὸ χρονικὸ διάστημα κάνοντας τὸν ἦδη κουρασμένο πιστὸ νὰ κουράζεται ἀκόμα περισσότερο, γιὰ νὰ μὴν πῶ νὰ ἀγανακτεῖ. Καὶ κάτι ἀκόμα πού ἴσως κάποιος δὲν τὸ ἔχουμε καταλάβει: ὅτι δηλαδὴ ὁ Ἄμβωνας εἶναι τὸ ἐξεταστήριό μας, ὅπου βαθμολογοῦμαστε, ὄχι μόνο ἀπὸ τὸ ἀκροατήριό ἀλλὰ (κι αὐτὸ τὸ πιὸ σπουδαῖο) καὶ ἀπὸ τὴ συνείδησή μας. Ἄν φυσικὰ τὴν ὑπολογίζουμε... Ἡ δεῦτερη, μάλιστα, ὅταν ἔχουμε ἰκανὸ ἐσωτερικὸ ἔρμα, δὲ μᾶς χαρίζεται. Γιατὶ δὲ μπορεῖς νὰ τελειώνεις τὴν ὁμιλία

καὶ νὰ μὴν αἰσθανθεῖς κάτι τὸ αἰχμηρὸ νὰ σοῦ λογχίζει τὴν καρδιά, ὅταν π.χ. ἀναφέρεσαι στὴ παραβολὴ τοῦ Μεγάλου Δείπνου καὶ βλέπεις ἐλάχιστους νὰ κοινωνοῦν, καὶ νὰ μὴν ψάχνεις τὴν αἰτία. Ἡ πάλι νὰ ἔρχονται οἱ μέρες π.χ. τοῦ ἱ. Δωδεκαημέρου καὶ σὺ νὰ μὴν ἀναλογίζεσαι ἐκεῖνο τὸ κορυφαῖο λόγο τοῦ Ρωμανοῦ τοῦ Μελωδοῦ: «Δεῦτε λάβωμεν τὰ τοῦ Παραδείσου ἔνδον σπηλαίου» χωρὶς νὰ ντρέπεσαι πού δὲν κατάφερες, μέχρι σήμερα, μήτε τὸ σπῆλαιον νὰ καταλάβεις τί εἶναι, μήτε τὸν ἴδιο τὸν Παράδεισο, ἀλλὰ μὲ τὸ ναρκισσισμό σου νὰ ἐπιμένεις νὰ βαυκαλιζέσαι καὶ νὰ αὐταπατάσαι. Καὶ σ' αὐτὸ φταῖνε, (θεληματικὰ ἄραγε, ἀθελά τους, ὁ Θεὸς ξέρει) δυστυχῶς, σὲ μεγάλο βαθμὸ καὶ πολλοὶ λαϊκοί, οἱ ὁποῖοι ἐν τῇ ἀφελείᾳ τους μᾶς ἀνεβάζουν στοὺς ἑφτά οὐρανοὺς ὡς ἰκανοὺς ῥήτορες καὶ δεινοὺς ὁμιλητές. Μὴν ἐξετάζοντας τὸ γιατί γίνεται αὐτὸ καὶ μήπως στὸ βάθος μας κρύβονται ἐπιθυμίες ζοφερές, ὅπως π.χ. ἡ φιλοδοξία μας γιὰ προβολὴ καὶ ἀναρρίχηση...

Ἄνία, σύμφωνα μὲ τὰ λεξικά εἶναι ἡ δυσαρέσκεια, ἡ δυσανασχέτηση, καθὼς σερβίρεται, προσφέρεται, κατὰ τὸ κοινῶς λεγόμενο, μιὰ ἀπὸ τὰ ἴδια. Ἡ γιὰ νὰ ἐπαναλάβω αὐτὸ πού λέει ὁ λαὸς, ὅτι «τὸ πολὺ τὸ Κύριε ἐλέησον τὸ βαρύνεται κι ὁ Θεός». Μόνο πού ὁ Θεὸς δὲ βαρύνεται ν' ἀκούει τίμιες καὶ ἀντρικιες κουβέντες, ὅπως ἐκεῖνες τοῦ Τελώνη, τοῦ ληστῆ, τῆς πόρνης, τοῦ Ζακχαίου κ.ἄ., καὶ νὰ προσφέρει «ζωὴν καὶ περισσό» (Ἰω. 10,10).

Στὶς μέρες μας κι οἱ πλέον ἀδαεῖς ἔχουν καταλάβει πὼς οἱ συνταγὲς τοῦ παρελθόντος γιὰ κήρυγμα μὲ ὠραιολογία καὶ φορτισμένο συγκινησιακὸ περιεχόμενο δὲν ἔχουν πλέον ἀνταπόκριση. Αὐτὰ τὰ βρίσκει κανένας, καὶ μάλιστα ἐν ἀφθονία, στὶς τηλεοπτικὲς σειρές, στὰ ραδιοφωνικὰ μηνύματα καὶ φυσικὰ στὰ περιοδικὰ εὐρείας κυκλοφορίας. Ὁ κόσμος, λοιπόν, ὁ ἀπλὸς κοσμάκης τοῦ Θεοῦ, κατὰ κανόνα αὐτὸ πού θέλει νὰ μάθει εἶναι τὸ περιεχόμενο τῆς κάθε γιορτῆς, τὸ γιατί πηγαίνει στὴν Ἐκκλησία, γιὰτὶ τρώει, ὅταν νηστεύει, ἐλιές καὶ ὄχι λάδι, ἀν καὶ πὼς μπορεῖ νὰ νηστεύει καὶ νὰ πίνει τὰ χάπια του, τί νὰ κάνει γιὰ τὸν ἄνθρωπό του πού χάθηκε καὶ εἶχε καιρὸ νὰ κοινωνήσει κ.ἄ. τέτοια ζητήματα, πρακτικὰ μὲν ἀλλὰ πολὺ οὐσιαστικά. Μὲ λίγα λόγια ὁ κόσμος θέλει νὰ μάθει τὸ Πνευματικὸ ἀλφάβητο τῆς Ἐκκλησίας, πού πραγματικὰ τὸν εὐχαριστεῖ, καὶ λιγότερο τὸν ἐνδιαφέρει ν' ἀκούσει κηρύγματα γιὰ τὸ

όμοούσιο π.χ. τῆς Ἁγίας Τριάδος, τὴν ὑποστατικὴ ἔνωση τῶν δύο φύσεων τοῦ Κυρίου κ.ἄ. θεολογικὰ ζητούμενα, ποὺ δὲν τὰ πολυκαταλαβαίνει, γιατί ἀποτελοῦν θέματα πρὸς ἀνάλυση εἰδικοῦ ἀκροατηρίου. Κάποτε δὲ καὶ μεῖς πρέπει νὰ κατανοήσουμε, πῶς γιὰ νὰ ἐμπεδώσουμε τὸ ὁμοούσιο π.χ., θὰ χρειαστεῖ νὰ καταλάβουμε ὅτι πρέπει ν' ἀγαπήσουμε καὶ φυσικὰ νὰ βιώσουμε αὐτὴ τὴν ἀγάπη, τὸ Θεὸ, τὸν Κόσμο καὶ τὸν συν-ἄνθρωπό μας. Ἡ πάλι, γιὰ νὰ μιλήσουμε γιὰ τὸ μαρτύριο ἢ τὴν ἀσκητικὴ πολιτεία τῶν Ἁγίων, θὰ χρειαστεῖ νὰ γευτοῦμε καὶ ἐμεῖς, ἔστω καὶ στὸ ἐλάχιστο, κάποια πτυχὴ του, ὅπως π.χ. τὸ χλευασμὸ τὸν ὁποῖο καθημερινὰ δέχεται ὁ κληρικός. Βλ. τίς ἐκφράσεις: «Κι ἂν εἶσαι καὶ παπᾶς μετ' τὴν ἀράδα σου θὰ πᾶς» - λές καὶ ἐπιθυμοῦμε νὰ δώσουμε δικαιώματα. Ἡ τὸ ἄλλο: «ὁ παπᾶς εἶναι νὰ παίρνει κι ὄχι νὰ δίνει» κ.ἄ. παρόμοιες ἐκφράσεις/μαχαριές. Ὅταν, λοιπόν, καθημερινὰ περνᾶς μέσα ἀπ' αὐτὲς τίς συμπληγάδες σιωπηλὸς (νὰ ἢ ἀσκησῆ), τότε κάνεις ὅσα κηρύγματα θέλεις γιὰ τὸ μαρτύριο καὶ τὴν ἀσκησῆ καὶ μάλιστα χωρὶς βοηθήματα καὶ συνταγὲς πολλές.

Δὲν ἐπιθυμῶ νὰ μακρύνω τὸ λόγο μου. Θέλω μονάχα νὰ παρακαλέσω τὸ ἐξῆς τοὺς ἀδελφοὺς καὶ πατέρες: νὰ μὴν προκαλοῦμε μετ' τὸ στομφώδες ὕφος μας, τὸ ἀλαζονικὸ μας ἦθος καὶ τὴν ἀπρεπὴ μας συμπεριφορὰ, ἢ ὁποῖα κάτω ἀπὸ τὸ χιτῶνα μιᾶς ψευδοεγγενεῦς ἀντιμετωπίσεως τοῦ ποιμνίου μας γίνεται μετ' τὸ χρόνο ἢ «δίστομος μάχαιρα» ποὺ θὰ μᾶς πεσοκόψει. Καὶ κάτι ἀκόμα, ποὺ σχετίζεται μετ' τὸ παλαιότερο κείμενο στὴ σειρά αὐτὴ τοῦ π. Βασιλείου καὶ ἀφοροῦσε στὶς μικροφωνικὲς ἐγκαταστάσεις κάποιων ναῶν, στοὺς ὁποίους γίνεται κατὰ χρήση τῶν μέσων αὐτῶν ποὺ μᾶς παρέχει ἢ σύγχρονη τεχνολογία. Δυστυχῶς στὶς μέρες μας πολλοὶ δὲν μποροῦν νὰ καταλάβουν πῶς, καθὼς εἶναι ὀχρωμένοι πίσω ἀπὸ ἕνα ἰσχυρὸ μικρόφωνο κι αἰσθάνονται κυρίαρχοι, ἀσφαλεῖς, γοητευμένοι καὶ σίγουροι, καλλιεργοῦν μέσα τους τὸ σύνδρομο τῆς ἐπιβολῆς τοῦ θελήματός τους, γιὰ νὰ μὴν πῶ τοῦ ἐτσιθελισμοῦ καὶ τῆς ἀρρωστημένης τους συμπεριφορᾶς. Μήπως εἶναι καιρὸς γιὰ μιὰν ἀκόμα αὐτοκριτικὴ;

Εὐχαριστῶ γιὰ τὴ φιλοξενία
παπα-Κωνσταντῖνος Ν. Καλλιανὸς
ἐφημέριος Ἱ. Ν. Ἁγ. Παντελεήμονος
Σκοπέλου

30 Δεκεμβρίου 2006

Ἁγαπητοὶ Κύριοι Συντάκτες
τοῦ Περιοδικοῦ «ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ»

Ἐξεπλάγην μετ' τὸ Ἐξώφυλλο τοῦ Περιοδικοῦ, τοῦ μηνὸς Νοεμβρίου, ποὺ σήμερα ταχυδρομικῶς ἔλαβα, διὰ τοὺς λόγους: α) Τὸ περιεχόμενον εἶναι... ἀποκλειστικῶς διὰ τοὺς Ἐφημέριους. β) Τὸ Νοέμβριο θὰ ἀνέμενα μιὰ εἰκόνα

ἐπίκαιρη (π.χ. Εἰσόδια Θεοτόκου, Προεόρτια Χριστουγέννων, ὀ.τιδήποτε σχετικόν). γ) Στὴν ἐπεξήγηση ἀναφέρεσθε γιὰ τὴν «Πάτρα, τὸ πρόσωπο τῆς Πόλης» ἀλλὰ ὅπως ἐξηγεῖτε ἀπουσιάζει ὁ ἀνδριάντας τοῦ Παλαιῶν Πατρῶν Γερμανοῦ. Ἐδῶ λοιπόν θεωρῶ ἀνακολουθία. Γιατί δὲν τὸν βάζατε σεῖς τουλάχιστον Ἐξώφυλλο νὰ τὸν θαυμάσουμε καὶ ἐμεῖς οἱ κληρικοί, ἀλλὰ μᾶς βάλατε στὸ κέντρο τὴν ὠραιότητα κατὰ τὰ ἄλλα μητέρα μετ' τὸ θαυμάσιον τέκνον τῆς;

Εὐχαριστῶ
Πρεσβύτερος Σπυρίδων Παπασπύρος
Ἐκπαιδευτικὸς - Θεολόγος

Σ.Σ.: Δυστυχῶς δὲν κατέστη δυνατὸν νὰ βροῦμε τότε κατάλληλη φωτογραφία μετ' τὸν Π. Π. Γερμανοῦ γιὰ ἐξώφυλλο, παρὰ καὶ τὴν εὐγενεὴ προσπάθεια συνεργατῶν τοῦ Σεβ. Πατρῶν. Ἡ ἐπιλογή τῆς φωτογραφίας τοῦ ἐξωφύλλου τοῦ Νοεμβρίου ἦταν ὁ συνδυασμὸς ἐνὸς μνημείου τῆς Πάτρας μετ' τὸν τρυφερὸν στιγμιότυπο τῆς μάνας ποῦ, συνοδεύοντας τὸ παιδί της, διαδιδάσκει μετ' τὸν τρόπο τῆς τῆ συστράτευσής της στὸν ἀγῶνα κατὰ τοῦ καρκίνου. Συνέπεσε μάλιστα μετ' τὴν ἐπιστροφή τῶν μαθητῶν στὰ σχολεῖα μετὰ ἀπὸ πολλῶν ἐβδομάδων ἀπεργίης καὶ ἀποχῆς.

Λ. Ι. Χ.

Θεσσαλονίκη, 19 Ἰανουαρίου 2007

Καν. Α. Χατζηφώτης
Ἱω. Γενναδίου 14 - Ἀθήνα

Παρακαλῶ δεχθῆτε μιὰ «διαφωνία» μου ὡς πρὸς τὸ ἐξώφυλλο τοῦ Περιοδ. «Εφημέριος», Νοεμβρίου 2006. Ἡ φωτογραφία ποὺ ἐβάλατε στὸ ἐξώφυλλο, δὲν ταιριάζει στὸ Περιοδικόν μας αὐτό. Εἶναι περιοδικὸ γιὰ Κληρικούς-Ἱερεῖς. Γιατί, λοιπόν, νὰ δημοσιευθεῖ μιὰ τέτοια φωτογραφία μετ' μιὰ Κυρία-Μητέρα, ποὺ τὸ ντύσιμό της εἶναι καθαρὰ προκλητικόν;

Ἐπιτρέψτε μου νὰ διαμαρτυρηθῶ, διότι τὸ ἐξώφυλλο αὐτὸ εἶναι σκανδαλιστικὸ καὶ ἄπρεπο. Δὲν θέλουμε νὰ βλέπουμε τέτοιες φωτογραφίες, οὔτε ἐμεῖς, οὔτε οἱ Ἱερατικὲς Οἰκογένειες. Οὔτε καὶ οἱ Ἐπίτροποι καὶ οἱ νεωκόροι τῶν Ἐκκλησιῶν μας, ποὺ τοὺς παρακινοῦμε νὰ εἶναι εὐλαβεῖς, σεμνοὶ σὲ ὅλα καὶ πνευματικοὶ ἄνθρωποι.

Διατυπῶν τὴν διαμαρτυρίαν μου ταπεινὰ καὶ ὄχι ἐριστικά.

Εὐχαριστῶ πολὺ
Ἁρχ. Γρηγ. Χαραλαμπίδης
Ἁγ. Θεοδώρας 11 546 23 - Θεσσαλονίκη

Υ.Γ.: Τὸ περιεχόμενον τῶν τευχῶν τοῦ «Εφημερίου» εἶναι καλὸ καὶ ἀξιόλογο. Μὴ μᾶς χαλάτε τὴν καλὴ αὐτὴ ἐντύπωση.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΑ

Τοῦ κ. Κωνσταντῖνου Χολέβα

Ἐνα Ὁρθόδοξο Νεανικὸ Περιοδικόν

Μετ' ἰδιαιτέρη χαρὰ πήραμε στὰ χέρια μας τὸ νεανικὸ περιοδικὸ ΒΗΜΑΤΑ, τὸ ὁποῖο ἐκδίδεται ἀνὰ τρίμηνο ἀπὸ τὴν Ἱερὰ Μητρόπολη Κερκύρας, Παξῶν καὶ Διαποντίων Νήσων. Τὸ περιοδικὸ ἀπευθύνεται στοὺς νέους καὶ σὲ ὅσους αἰσθάνονται νέοι καὶ ἔχει ὡς ὑπεύθυνο ἐκδόσεως τὸν λιαν δραστήριο π. Θεμιστοκλῆ Μουρτζιάνο, Φιλολόγο-Θεολόγο. Προξενεῖ ἐντύπωση ἢ ποικιλία τῶν θεμάτων κάθε τεύχους καθὼς καὶ ἡ συμμετοχὴ πολλῶν νέων τῆς Κερκύρας στὴν σύνταξή του. Ἀπὸ τὸ τεύχος τοῦ Φθινοπώρου 2006 παραθέτουμε μερικὲς ἐνδιαφέρουσες καὶ εὐχάριστα γραμμένες ἐπισημάνσεις τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Κερκύρας κ. Νεκταρίου: «Ἀγαπητὰ μου παιδιὰ, στὶς μεγάλες ἀθλητικὲς ἐκδηλώσεις τοῦ καλοκαιριοῦ ποὺ μᾶς πέρασε διαπιστώσαμε ὅλοι μας ὅτι γιὰ νὰ ἔρθει ἢ ἐπιτυχία, πέρα ἀπὸ τὰ χαρίσματα τῶν ἀθλητῶν ποὺ πρωταγωνίστησαν, μεγάλη ἦταν ἢ ἀξία τῆς ὀργανωμένης ἄμυνας στὰ παιχνίδια. Εἶδαμε ὁμάδες οἱ ὁποῖες μπορεῖ νὰ γνώριζαν καλὰ νὰ ἐπιτίθενται στοὺς ἀγῶνες, ἀλλὰ ἐὰν ἢ ἄμυνά τους δὲν ἦταν ἰσχυρὴ, δὲν εἶχαν τὴ δυνατότητα νὰ πετύχουν τοὺς σκοπούς τους. Ἡ ἄμυνα εἶναι σπουδαῖο ὄπλο στὴ ζωὴ μας καὶ κύριος σκοπὸς τῆς παιδείας πρέπει νὰ εἶναι ἢ διδασκαλία της. Γιατί ἢ μόρφωση μᾶς μαθαίνει νὰ ἀμυνόμαστε στὴν τεμπελιά καὶ τὴν ἀδιαφορία. Νὰ ἀμυνόμαστε στὴν κυριαρχία τοῦ «ἐγώ» ποὺ διαλύει τὴν ὁμορφιά τοῦ «ἐμεῖς» στὴ ζωὴ. Νὰ ἀμυνόμαστε στὴν ἀδικία, τὸν πόλεμο, τὴν κυριαρχία τῆς ἰσχύος καὶ τῆς ἐξουσίας. Νὰ ἀμυνόμαστε σὲ ὅ,τι ἀνελεύθερο βαφτίζεται κατὰκτηση καὶ δικαίωμα... Γι' αὐτὸ καὶ ἢ Ἐκκλησία μας ζεῖ καὶ προτείνει στὸν καθένα τὴν ξεχασμένη ἄμυνα τῶν ἀξιῶν τῆς παράδοσής μας.... Τὸν κόπο αὐτῆς τῆς ἄμυνας ἢς ἀγωνιστεῖτε νὰ μάθετε καὶ νὰ ζήσετε τόσο στὸ σχολεῖο ὅσο καὶ στὴ ζωὴ σας. Καλὴ πρόοδος καὶ ἐπιτυχία στὸν καθένα καὶ τὴν καθεμιά σας!».

Ἡ Μορφωτικὴ ἀξία τῆς ἐνιαίας Ἑλληνικῆς γλώσσης

Ἡ Ἐκκλησία μας πάντοτε ἀγωνίζοταν καὶ ἀγωνίζεται εἴτε σὲ καιροὺς δουλείας εἴτε σὲ περιόδους ἐλευθερίας, ὅπως σήμερα, γιὰ τὴν διάσωση καὶ διάδοση τῆς ἐνιαίας καὶ διαχρονικῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης. Μάλιστα στὴν Ἱερὰ Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν καὶ σὲ ὀρισμένες Ἱερὲς Μητροπόλεις τῆς Ἑλλάδος πραγματοποιοῦνται συστηματικὰ μαθήματα λειτουργικῆς γλώσσης ὅπου ἀναλύονται ἀπὸ ἀποψη λεξιλογικὴ καὶ γραμματικὴ κείμενα τοῦ Εὐαγγελίου καὶ τῆς Ὁρθόδοξου ὕμνογραφίας. Στὸ πλαίσιο αὐτὸ θεωροῦμε σημαντικὴ καὶ εὐχάριστη τὴν ἀκόλουθη εἶδηση ποὺ διαβάσαμε στὸν Τύπο («Ἀπογευματινὴ», 24.1.2007): «Συντριπτικὰ ὑπὲρ τῆς διδασκαλίας τοῦ μαθήματος τῶν Ἀρχαίων Ἑλληνικῶν στὸ Γυμνάσιο εἶναι τὰ ἀποτελέσματα πανελλαδικῆς ἔρευνας τὴν ὁποῖα διενήργησε τὸ Παιδαγωγικὸ Ἰνστιτούτο καὶ συνιστοῦν δικαίωση τῆς ἀπόφασης τοῦ ὑπουργείου Παιδείας νὰ αὐξήσει, ἀπὸ τὸ σχολικὸ ἔτος 2005-2006, τίς ὥρες διδασκαλίας τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς γλώσσας. Ὅπως προκύπτει ἀπὸ τὴν ἔρευνα αὐτὴ εἶναι ἐδραιωμένη μετὰ τῶν φιλολόγων καθηγητῶν ἢ πεποίθηση ὅτι ἢ γνώση τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς γλώσσας βοηθεῖ τοὺς μαθητῆς Γυμνασίου καὶ στὴ χρῆση τῆς νεοελληνικῆς, διευρύνει τοὺς ὀρίζοντές τους καὶ καλλιεργεῖ τὸ πνεῦμα τους... Σχεδὸν στὸ σύνολό τους, μάλιστα, οἱ φιλόλογοι θεωροῦν ὅτι θὰ ὑπῆρχε ἔλλειμμα παιδείας, ἂν οἱ μαθητῆς τελείωναν τὸ Γυμνάσιο χωρὶς νὰ ἔρθουν καθόλου σὲ ἐπαφή μετ' τὴν ἀρχαία Ἑλληνικὴ γλώσσα». Ἐμεῖς προσθέτουμε τὴν εὐχὴ καὶ τὴν προτροπὴ νὰ ἐπανενταχθοῦν στὸ σχολικὸ πρόγραμμα τοῦ Λυκείου τὰ Πατερικὰ κείμενα, μετ' ἕνα κατάλληλο ἀνθολόγιον ποὺ θὰ καταδεικνύει τὴν θεολογικὴ, φιλολογικὴ καὶ παιδευτικὴ ἀξία τῶν κειμένων, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐπικαιρότητά τους. Διότι τὸ αἰῶνον εἶναι πάντοτε ἐπίκαιρον.

Έλληνορθόδοξη παιδεία και πολυπολιτισμικότητα

Έπι αιώνες τὸ ἔθνος μας γαλουχήθηκε με τὴν Ἑλληνορθόδοξη Παιδεία, ὅπως αὐτὴ διαμορφώθηκε μέσα ἀπὸ τὰ κείμενα τῶν Ἀρχαίων Κλασικῶν, τῆς Ἀγίας Γραφῆς, τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας, τῆς λογοτεχνίας μας, τῶν ἀγωνιστῶν τῆς Ἐλευθερίας καὶ μέσα ἀπὸ τὴν διαμόρφωση τῆς ιστορικῆς συνειδήσεως ὅτι μπορούμε νὰ συνυπάρξουμε εἰρηνικὰ με ἄλλους λαοὺς χωρὶς νὰ χάσουμε τὴν ἔθνικὴ, θρησκευτικὴ καὶ πολιτιστικὴ μας ταυτότητα. Στὴν ἐποχὴ μας κάποιες φωνές ζητοῦν νὰ ξεχάσουμε τὶς ἑλληνορθόδοξες ρίζες μας καὶ νὰ γίνουμε παγκοσμιοποιημένοι, πολυπολιτισμικοὶ καὶ ἄλλα σχετικά. Στὴν πράξη μᾶς ζητοῦν νὰ ἀλλοιώσουμε τὸ μάθημα τῆς Ἱστορίας καὶ τῶν Θρησκευτικῶν διότι, δῆθεν, ἐνοχλοῦνται οἱ μετανάστες ποὺ φοιτοῦν στὰ σχολεῖα μας. Ἡ ἀπάντηση ἔρχεται ἀπὸ τὴν Εὐρώπη. Ἡ ἐπιτυχία τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ συστήματος, διδάσκει ἢ εὐρωπαϊκὴ ἐμπειρία, εἶναι ἢ ἐνσωμάτωση τῶν μεταναστῶν στὸν πολιτισμὸ καὶ στὶς ἀξίες τῆς χώρας ποὺ τοὺς φιλοξενεῖ. Βεβαίως ὡς Χριστιανοὶ θὰ δείξουμε ἀγάπη καὶ κατανόηση στὴν διαφορικότητα καὶ στὴν ἑτερότητα τῶν ἀνθρώπων ποὺ ζητοῦν καταφύγιο στὴν χώρα μας. Αὐτό, ὅμως, δὲν σημαίνει ὅτι θὰ καταργήσουμε τὴν δική μας ταυτότητα καὶ τὴν Ἑλληνορθόδοξη πορεία 2000 ἐτῶν στὸ ὄνομα μιᾶς θολῆς «πολυπολιτισμικότητας»! Ἡ εἶδηση ποὺ ἔρχεται ἀπὸ τὸ Διαδίκτυο (in.gr, 25.1.2007) εἶναι εὐγλωττη: «Λονδίνο. Τὶς ἀλλεῖψεις τοῦ βρετανικοῦ ἐκπαιδευτικοῦ συστήματος προσπαθοῦν νὰ καταγράψουν οἱ Ἀρχές σὲ μία προσπάθεια νὰ βελτιώσουν τὸ σύστημα. Ὁ Ὑπουργὸς Παιδείας ἀποφάνθηκε ὅτι χρειάζεται περισσότερη ἐμφαση στὸν πυρήνα τῶν βρετανικῶν ἀξιῶν σὲ συνδυασμὸ με τὶς διαφορετικὲς κουλτοῦρες. Σὲ ἐκθεση ποὺ παρουσίασε ἐπιτροπὴ τοῦ ὑπουργείου ἀναφέρεται ὅτι τὰ παιδιά σήμερα δὲν μαθαίνουν ἀρκετὰ γιὰ τὶς βρετανικὲς ἀξίες, τὴν ταυτότητα καὶ τὴν κουλτοῦρα τῆς χώρας τους». Οἱ βρετανοὶ λοιπὸν θέλουν νὰ μεταδώσουν τὴν βρετανικὴ ἔθνικὴ ταυτότητα μέσω τῆς παιδείας. Ἀξίζει πάντως νὰ ὑπογραμμίσουμε ὅτι ἡ Ἑλληνορθόδοξη Παιδεία καλλιεργεῖ τὶς ἀρχές τῆς ἀνεκτικότητος, τῆς ἀλληλεγγύης καὶ τοῦ

σεβασμοῦ τοῦ ἀνθρωπίνου προσώπου καὶ διατηρεῖ τὴν ἐπικαιρότητα καὶ τὴν οἰκουμεικότητά της παρὰ τὶς κοινωνικὲς καὶ τεχνολογικὲς μεταβολές τῆς ἐποχῆς μας, τὶς ὁποῖες κατανοεῖ καὶ δὲν ἀπορρίπτει συλλήβδην.

Χαῖρε Νύμφη ἀνύμφευτε

Ἐφέτος τὸ Πάσχα θὰ ἐορτασθεῖ στὶς 8 Ἀπριλίου καὶ ἔτσι ἡ Μ. Τεσσαρακοστὴ ἀρχίζει σχετικὰ ἐνωρίς. Ἢδη στὶς 23 Φεβρουαρίου οἱ πιστοὶ θὰ κατακλύσουμε τοὺς Ναοὺς γιὰ τοὺς Α' Χαιρετισμοὺς τῆς Θεοτόκου. Κρίνουμε σκόπιμο, λοιπὸν, νὰ ὑπενθυμίσουμε ὀρισμένα ἐνδιαφέροντα στοιχεῖα ποὺ καταγράφει ὁ Πρωτοπρ. Πολύκαρπος Τύμπας στὸ βιβλίο τοῦ «Χαῖρε Νύμφη Ἀνύμφευτε - Ὁμιλίες στοὺς κδ' οἴκους τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου», Πρότυπες Θεσσαλικὲς Ἐκδόσεις, Τρίκαλα-Ἀθήναι, 2003). Γράφει, λοιπὸν: «Ψάλλεται ὁ Ἀκάθιστος Ὑμνος τὴν περίοδο αὐτὴ, διότι μέσα στὴ Μεγάλη Τεσσαρακοστὴ συμπίπτει πάντοτε ἡ ἐορτὴ τοῦ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου. Ἐπειδὴ δὲ ἡ περίοδος αὐτὴ εἶναι πένθιμη, ἡ ἐορτὴ τοῦ Εὐαγγελισμοῦ δὲν ἔχει προεόρτια καὶ μεθέορτα, ὅπως ἔχουν ὅλες οἱ Δεσποτικὲς καὶ Θεομητορικὲς ἐορτές. Τὴν ἔλλειψη αὐτὴ ἔρχεται νὰ ἀναπληρώσει ὁ Ἀκάθιστος Ὑμνος, ποὺ ἀποτελεῖ τὴν ὠραιότερη καὶ πανηγυρικότερη Ἀκολουθία γιὰ τὴν Παναγία μας. Καὶ πράγματι εἶναι ἡ πλέον δημοφιλὴς καὶ εὐφρόσυνη. Τὸ περιεχόμενο τοῦ Ἀκαθίστου, ἐκτὸς ἀπὸ τὴν συγκινητικὴ γιὰ τὸ ἔθνος μας ἱστορία τῆς διασώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἀπὸ τοὺς Ἀβάρους καὶ τοὺς Πέρσες, περικλείει πνευματικὴ ἐνάργεια, χαρὰ, ζωὴ. Ἀκόμη καὶ τὰ ἱκετευτικὰ τροπάρια τοῦ ἔχουν ἔντονο ἐνθουσιασμό, πεποίθηση στὴ νίκη... Ὁ Ἀκάθιστος Ὑμνος εἶναι ὀλόκληρος ἓνα κοντάκι, ποὺ ἀποτελεῖται ἀπὸ 24 τροπάρια με ἀλφαβητικὴ ἀκροστιχίδα. Τὸ κοντάκι εἶναι μία σειρά ἀπὸ τροπάρια, τὰ ὁποῖα ὡς χαρακτηριστικὸ τους ἔχουν τὸ γεγονὸς ὅτι ἀποτελοῦνται ἀπὸ ἰσοσύλλαβους στίχους. Συνήθως τὸ κάθε κοντάκι ἔχει 18-30 τροπάρια, ἀπὸ τὰ ὁποῖα τὸ πρῶτο λέγεται προοίμιο –αὐτὸ ποὺ σήμερα ὀνομάζεται κοντάκι, π.χ. τὸ «τὴ Ὑπερμάχῳ»– ἐνῶ τὰ ὑπόλοιπα ὀνομάζονται «οἴκοι». Τὸ προοίμιο καὶ οἱ οἴκοι καταλήγουν σὲ κοινὸ ἐφύμνιο (ἐπωδὸ), τὸ ὁποῖο ἐψαλλαν ὅλοι μαζί».

ΒΙΒΛΙΟ

παρουσίαση

Ἀρχιμανδρίτου
Ἐπιφανίου
Σ. Οἰκονόμου
Ὁρθόδοξες Θεέσεις -
Σύγχρονες
Προσεγγίσεις
Ἰνδικτος,
Ἀθήναι 2006

Ἡ ἐμφάνιση τοῦ ἐξωφύλλου, ὁ τίτλος τοῦ βιβλίου καὶ ἡ ἡλικία τοῦ συγγραφέα μᾶς προδιέθεσαν με εὐχάριστη διάθεση παίρνοντας στὰ χέρια μας τὸ νέο βιβλίο τοῦ π. Ἐπιφανίου, με τὴ σκέψη πὼς θὰ διαβάσαμε κείμενα δροσερὰ ἀπὸ τὴν ἀποψη τῶν ἰδεῶν καὶ τῆς ἐκφράσεως. Καὶ δὲν διαψευστήκαμε. Νὰ ξεκαθαρίσουμε πὼς λέγοντας δροσερὰ δὲν ἐννοοῦμε ἐλαφρὰ ἢ διασκεδαστικὰ, ἀλλὰ σαφῆ, με συγκεκριμένους πάγιες θέσεις ἐνὸς νέου ἀνθρώ-

που, ποὺ πέρα ἀπὸ τὴν ιδιότητα τοῦ κληρικοῦ, καὶ μάλιστα με ἔντονη δραστηριότητα σὲ πολλοὺς τομεῖς, εἶναι πρόσωπο ποὺ παρακολουθεῖ τὴν σύγχρονὴ ζωὴ καὶ τὴν διηθίζει με τὰ κείμενά του καὶ αὐτὸ ποὺ θέλει νὰ πεῖ με αὐτὰ ἀντικειμενικὰ, μέσα ἀπὸ τὰ νάματα τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ τῆς καθαρῆς ἔθνικῆς ματιᾶς, χωρὶς νὰ διστάζει νὰ ἀποδίδει «τὰ τοῦ Καίσαρος τῷ Καίσαρι καὶ τὰ τοῦ Θεοῦ τῷ Θεῷ. Τὸ χαρακτηριστικὸ στὰ σύντομα κείμενα ποὺ περιλαμβάνονται στὸ ἐν λόγω βιβλίο, καὶ εἶναι ἄρθρα σὲ ἐφημερίδες, ἀλλὰ καὶ τὰ περισσότερο ἐκτεταμένα, εἶναι ὁ μεστός, δεμένος, ρέων λόγος, ὁ χωρὶς περιστροφές καὶ «περικοκλάδες», με πλούσιο λεξιλόγιο καὶ σεβασμὸ στὴ γλώσσα. Ταυτόχρονα φαίνεται καθαρὰ ἡ ἀγωνία ἐνὸς νέου ἀνθρώπου γιὰ τὴν κατάσταση ἀπὸ κάθε πλευρὰ τοῦ κόσμου τῆς ἐποχῆς του ἀπὸ κάθε πλευρὰ καὶ με θέσεις ποὺ θὰ μπορούσαν νὰ συμβάλουν στὴν δημιουργία ἐνὸς καλύτερου αὐριο ἂν συστρατευτοῦν μαζί του νέοι ἄνθρωποι με τὶς ἴδιες ἀγωνίες, τὰ ἴδια βιώματα καὶ τὴν ἴδια παιδεία, ποὺ βέβαια μαρτυρεῖ καὶ τὴν δεμένη οἰκογένεια, αὐτὸ τὸ λεηλατημένο κοινωνικὸ κύτταρο στὴν ἐποχὴ μας.

ΛΙΤΣΑ Ι. ΧΑΤΖΗΦΩΤΗ

ΔΙΣΚΟ

παρουσίαση

«Νάνι, τ' ἄνθι
τῶν ἀνθῶ»
Ὡδὴ στὴν Μητέρα

Λένε πὼς ἔγινε ὁ κόσμος μας ἓνας ξερός τόπος. Ἡ καρδιακὴ ἀγάπη καὶ τὸ ὀλόψυχο δόσιμο δὲν δροσιζοῦν πιά τὶς ψυχές μας. Ὅμως ἔμεινε μία δροσερὴ πνοὴ ποὺ μῆτε στιγμή δὲ χάθηκε στοῦ χρόνου τὰ γυρίσματα. Μοσχοβολᾷ σὰν

θυμιατῆρι ἐσπερινό. Κι αὐτὸ εἶναι ἡ Μάνα. Ἀπὸ τὸν πρῶτο κτύπο τῆς καρδούλας τοῦ παιδιοῦ της, μερώνει τὰ βουνὰ γιὰ χάρη του καὶ ἐκεῖνο σὲ κάθε κοσμοχαλασίᾳ τῆς ἀπευθύνει τὰ λόγια τοῦ κυρ-Ἀλέξανδρου: «Μάνα μου... παλαίβω με τὰ κύματα χωρὶς πανί, τιμὸνι κι ἄλλη δὲν ἔχω ἄγκουρα πλὴν τὴν εὐχὴ σου μόνη». Καὶ κείνη ζητᾷ ἀπάγγιο καὶ στήριγμα στὴν ἄλλη, τὴν μεγάλη Μάνα τὴν Παναγία μας. Τέχνη μεγάλη νὰ εἶσαι μάνα, τέχνη λεπτὴ καὶ δύσκολη νὰ μιλήσεις γιὰ ἐκείνην. Καὶ νᾶμαι νὰ ξεφυλλίζω τὸ «Νάνι, τ' ἄνθι τῶν ἀνθῶ - Ὡδὴ στὴν Μητέρα». Λόγος ρωμέικος, εἰκαστικὰ λουσμένος σὲ ἓνα ἀλλιώτικο φῶς καὶ στίχος στυλπνός με συνοδεία τὸν ἦχο τοῦ ἀγεριοῦ. Κι ὅλα τοῦτα με τὴν εὐθύνη τοῦ Θανάση Μωραῖτη στὴν ὑπέροχη αὐτὴ ἐκδοσὴ τῆς Ἰνδικτοῦ. Χαίρομαι μάνα ποὺ τοῦτο τὸ ἔργο δὲν θέλει νὰ σὲ κάμει ἐποχικὸ μελόδραμα, ἀλλὰ αὐρα μελίρρυτη ποὺ ὀλοένα ξαναγιώνει...

MARINELLA POLYZOU

Ο ΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ

«Ίδου ἡ δούλη Κυρίου...»

ΕΟΡΤΗ ΤΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΜΟΥ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ

(Λουκ. α' 38)

Στο εὐαγγελικό ἀνάγνωσμα τῆς δεσποτικοθεμητορικής ἐορτῆς τοῦ Εὐαγγελισμοῦ περιέχεται ὁ λόγος τῆς Παναγίας πρὸς τὸν Ἀρχάγγελο Γαβριήλ, κατὰ τὴν κεντρικὴ ἐκείνη στιγμή τῆς ἱστορίας: «Ίδου ἡ δούλη Κυρίου...». Γιὰ τὸν θεῖο αὐτὸ λόγο τῆς Κυρίας Θεοτόκου θὰ κάνουμε μερικὲς παρατηρήσεις.

Ὁ ἄνθρωπος εἶναι δούλος Κυρίου κατὰ δύο ἔννοιες.

Πρῶτον, κατὰ τὴν φύση, ἀφοῦ ὁ Θεὸς εἶναι δημιουργὸς καὶ ἡ κτίσις τὸ δημιούργημα, ὁ Θεὸς εἶναι ἡ ζωὴ καὶ τὰ κτίσματα τὰ ζωοποιούμενα. Σύμφωνα μὲ τὴν διάκριση αὐτὴ ὅλη ἡ κτίσις, λογικὴ καὶ ἄλογη, καὶ ὅλα τὰ λογικὰ ὄντα, ἀγαθὰ καὶ πονηρά, εἶναι δούλοι τοῦ Παντοδύναμου Δημιουργοῦ, κατὰ τὸ ψαλμικὸ «τὰ σύμπαντα δούλα σά».

Δεύτερον, ὁ ἄνθρωπος μπορεῖ νὰ γίνῃ δούλος τοῦ Θεοῦ κατὰ τὴν προαίρεση. Ἐνῶ κατὰ τὴν φύση ὅλα τὰ δημιουργήματα εἶναι δούλα τοῦ Θεοῦ, τὰ λογικὰ ὄντα ἔχουν τὴν δυνατότητα νὰ ἐπιλέξουν ἂν θὰ δουλεύσουν στὸν Κύριο ἢ ἂν θὰ ἀπομακρυνθοῦν ἀπὸ Αὐτόν.

Κατὰ τὴν δημιουργία, λοιπόν, ὁ Θεὸς εἶναι ἀπόλυτος Κύριος ὅλης τῆς κτίσεως, ἐνῶ κατὰ τὴν υἰοθεσία γίνεται Κύριος γιὰ ὅποιον τὸ θελήσει. Αὐτὸ τὸ νόημα ἔχουν καὶ τὰ εὐαγγελικά λόγια: «εἰς τὰ ἴδια ἦλθε, καὶ οἱ ἴδιοι Αὐτόν (τὸν Θεὸ Λόγο) οὐ παρέλαβον. Ὅσοι δὲ ἔλαβον Αὐτόν...» (Ἰω. α', 11-12).

Ἡ αὐτονόμηση τῆς προαίρεσής μας ἀπὸ τὸν Θεὸ καὶ τὸ θέλημά Του ἀποτελεῖ τὴν μεγαλύτερη συμφορὰ, ὅπως φαίνεται στὴν περίπτωση τοῦ Ἀδάμ καὶ τῶν ἐκπεσόντων ἀγγέλων, ἐνῶ ἡ αὐτόβουλη δουλεία στὸν Θεὸ ἀποτελεῖ τὴν μεγίστη προσφορά, ὅπως τὸ βλέπουμε στὴν περίπτωση τῆς Παναγίας.

Ἡ Παρθένος Μαρία εἶναι δούλη τοῦ Κυρίου καὶ ὡς κτίσμα καὶ ὡς λογικὴ ἐλεύθερη ὑπαρξὴ πού ἔστρεψε ὀλοκληρωτικὰ τὴν προαίρεσή της στὸν Θεό. Ἐγνώρισε προσωπικὰ τὸν Θεὸ μέσα στὸν Ναό, ὅπου προσφέρθηκε ἀπὸ τὴν μικρὴ τῆς ἡλικία, καὶ ὑπέταξε τὴν ψυχὴ καὶ τὸ σῶμα της στὸν Κύριο, ὥστε Αὐτὸς νὰ τὰ χρησιμοποιήσει κατὰ τὸ ἅγιο θέλημά Του. Ὡς δούλη Θεοῦ προσέφερε τὴν μεγίστη εὐεργεσία στὴν ἀνθρωπότητα καὶ τὴν δημιουργία.

Τὸ μέγεθος τῆς εὐεργεσίας μποροῦμε νὰ τὸ ἀναλογισθοῦμε μελετώντας τὴν Σάρκωση τοῦ Λόγου. Ὁ Παντοδύναμος Θεὸς Λόγος αὐτὴν τὴν δουλεία περι-

Ἄρχιμ. Καλλινίκου Γεωργάτου,
Ἱεροκήρυκος Ἱ. Μ. Ναυπάκτου καὶ Ἀγ. Βλασίου

μενε γιὰ νὰ σαρκωθεῖ. Περίμενε αἰῶνες νὰ Τοῦ προσφερθεῖ ἐλεύθερα καὶ ὀλοκληρωτικὰ ἕνας ἄνθρωπος, διὰ τοῦ ὁποῦ ὁ ἴδιος θὰ προσέφερε τὸν ἑαυτό Του στὸ ἀνθρώπινο γένος. Ὅχι ὅτι τὸν ἱκανοποιεῖ ἡ δική μας ὑποταγή, Αὐτὸν πού εἶναι ἀπροσδεῆς καὶ «τῶν ἀγαθῶν μας δὲν ἔχει χρεια». Ἀλλὰ γιὰ νὰ ὀλοκληρωθεῖ ὁ ἄνθρωπος καὶ ἡ δημιουργία, γιὰ νὰ δείξει ὁ Θεὸς τῆς ἀγάπης τὸ πλήρωμα τῆς ἀγάπης Του, ἦταν ἀπαραίτητη ἡ συνεργία ἐκ μέρους τῶν ἀνθρώπων, ἡ ὑπαρξὴ αὐτοῦ τοῦ πιστοῦ καὶ ἀφοσιωμένου κατὰ πάντα δούλου Του, τῆς Παρθένου Μαρίας.

Καὶ κάθε ἄνθρωπος καλεῖται νὰ ὑποταγεῖ στὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, πράγμα ὄχι εὐκόλο στὸν μεταπτωτικὸ καὶ ἀνυπότακτο κόσμο, ὅπου κυριαρχεῖ ἡ φιλαυτία ἢ καὶ ἡ δαιμονοκρατία, καὶ οἱ πολλοὶ ἀρνοῦνται νὰ δουλεύσουν στὸν Θεὸ ἢ στοὺς ἀληθινούς δούλους Του. Αὐτός, ὅμως, πού τὸ κατορθώνει μιμεῖται τὴν Παναγία, γίνεται δούλος τοῦ Θεοῦ καὶ κατὰ δύναμιν εὐεργέτης τῆς ἀνθρωπότητας. Ἡ ὑποταγὴ αὐτὴ δὲν χρειάζεται γιὰ νὰ ἱκανοποιηθεῖ ὁ Θεός, ἀλλὰ ἀποτελεῖ πράξη ἀποδοχῆς τῆς δημιουργίας καὶ τῆς θείας προνοίας πού μᾶς ἔφερε ἀπὸ τὴν ἀνυπαρξία στὴν ὑπαρξὴ. Ἐνῶ ἐκλαμβάνεται ὡς δική μας θυσία, στὴν πραγματικότητα σηματοδοτεῖ τὴν ἀποδοχὴ καὶ λήψη τῶν δωρεῶν τοῦ Θεοῦ: τῆς ἐλευθερίας ἀπὸ τὰ πάθη, τὴν φθορὰ καὶ τὸν θάνατο, τῆς ἀγάπης, τῆς εἰρήνης, τῆς κυριαρχίας στὴν κτίσις πού μᾶς δόθηκε ὡς βασιλεῖο.

Ἡ δουλεία τῆς Παναγίας στὸν Θεὸ ἦταν φυσικὴ, ἐλεύθερη, ὀλοκληρωτικὴ καὶ τελείως ἀνιδιοτελής, γι' αὐτὸ καὶ ὁ Κύριος ὄχι μόνον τὴν ἀγίασε κατὰ Χάριν, ἀλλὰ καὶ χρησιμοποίησε τὰ πανάχραντα αἱματὰ της γιὰ νὰ ἐνωθεῖ μὲ τὴν ἀνθρώπινη φύση καθ' ὑπόστασιν, πού ἀπαξ συνέβη στὴν ἱστορία καὶ ἀπετέλεσε τὴν σωτηρία μας. Διὰ τῆς δουλείας τῆς Παρθένου ἐπεφάνη στὸν κόσμο ἡ Χάρη, ἡ Ἀλήθεια, ἡ Ἀγάπη, ἡ Εἰρήνη, ἡ Ἐλευθερία, αὐτὸς ὁ Κύριος.

Καὶ δικαίως ἡ «δούλη τοῦ Κυρίου» ἀνυψώθηκε ἀπὸ τὸν Κύριο πάνω ἀπ' ὅλα τὰ κτίσματα καὶ ἔγινε ἡ Κυρία Θεοτόκος.

Ὁ Ἁγιασμός τῶν Ὑδάτων στὴν Ἐρμούπολη τῆς Σύρου (6.1.07).

Ἀπὸ τὴν ἐπίσκεψη τοῦ Μακαριωτάτου στὶς Σχολές τῆς Ἀστυνομίας (23.1.07).

Ἡ Ἀ' Ἀντιπρόεδρος τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Κοινοβουλίου κ. Ρόδη Κράτσα-Τσαγκαροπούλου ἐπισκέφθηκε τὸν Μακαριώτατο (22.1.07)

Τὴν κάρα τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου μετέφερε στὸ Ναύπλιο ὁ Ἡγούμενος τῆς Ἱ. Μ. Βατοπεδίου (29.1.07)

Ἀπὸ τὴν ἐπίσκεψη τῆς Ἱ. Μ. Νεαπόλεως καὶ Σταυροπόλεως στὴν Ἑλληνικὴ Δύναμη Κοσσόβου (12.1.07).

Ἀπὸ τὴν ἐκδήλωση τῆς Ἱ. Συνόδου «Γέφυρες Πολιτισμοῦ». Τὸ χορευτικὸ συγκρότημα καὶ ἡ χορωδία τῆς Ἱ. Μ. Βύρωνος καὶ Ὑμηττοῦ μὲ τοὺς ὑπευθύνους τῆς ἐκδηλώσεως (9.12.2006).